

Szabadidő Turizmus

BAI0105; BAI0105L; FDO1442; FDO1442L

Dr. Lenkey Gábor, PhD
adjunktus

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

■ A turizmus fajtái

- *A szabadidős turizmus*
- *A hivatásturizmus*

■ A turizmus formái

- *A tömegturizmus*
- *Az alternatív turizmus*

■ A turizmus típusai

- *A belföldi turizmus*
- *A nemzetközi turizmus*

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A turizmus fajtái

- A **turizmus két fajtáját** különítjük el aszerint, hogy az utazás *az emberi lét melyik szegmensére gyakorol nagyobb hatást.*
- Mivel a modern társadalmak a munka és a szabadidő világa köré szerveződnek, ezért az előbbiekhez kötődő **hivatás-**, az utóbbit **szabadidős turizmusnak** nevezzük.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A turizmus fajtái

- Figyelemmel az eredményes munkavégzés fokozódó mobilitási igényére, meg kell említenünk, hogy *számos foglalkozás (útikönyvíró) párosul olyan utazásokkal, amelyeket nehéz lenne a szabadidős szférától elválasztani.*

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A turizmus fajtái

- Ha abból a laikusok által észlelt tényből indulunk ki, hogy a munkavállaló a **szakmájából fakadó utazásnak köszönhetően** eleve kikerül a mindennapok forgatagából, olyan élmények is érik, **mintha szabadságon lenne**, akkor a **hivatás és a szabadidős turizmus éles elhatárolásának lehetősége nehézségekbe ütközik.**
- Természetesen fordított helyzettel is találkozhatunk, amikor valaki a *szabadidejében végzett utazások során olyan ismeretekre, tapasztalatokra, kapcsolatokra tesz szert, amelyeket majd a munkájában hasznosítani tud.*
- Ebből kifolyólag a **hivatás- és a szabadidős turizmus megkülönböztetését:**
 - ✓ egyrészt az **utazási döntésben domináns szerepet játszó fél és a költségek fedezőjének azonosítása** alapján,
 - ✓ másrészt a **tartózkodás során végzett, az utazás indítékával összefüggő tevékenységeket jellemző időráfordítás** alapján végezhetjük el.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A szabadidős turizmus

Szabadidős turizmus alatt tárgyaljuk mindazokat a turisztikai tevékenységeket, amelyek az emberek munkaidején kívüli, legtöbbször *önálló döntésen alapuló időfelhasználásból* erednek.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A szabadidős turizmus

- A szabadidős turista bizonyos jogszabályi kereteken belül (vízumköteles országok esetében az illetékes hatóságoktól meg kell kérni a beutazási engedélyt) **ön maga határozza meg** azt **a turisztikai célterületet**, amelyet a rendelkezésére álló szabadidejében felkeres, ő dönt az **utazásának időpontjáról**, a meglátogatott helyen történő **tartózkodás hosszáról** és természetesen a **költségeket is saját maga fedezi**.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A szabadidős turizmus

- A szabadidőben zajló utazások **legfontosabb célja a kikapcsolódás**, a mindennapok monotonitásából, a hétköznapi környezetből történő kiszakadás.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A szabadidős turizmus

- Fizikai értelemben véve akár **aktívan**, akár **passzívan** töltjük el az utazással együtt járó szabadidőt, olyan tevékenységek végzésére törekszünk, amelyek végső soron **a szervezet regenerálódásához, feltöltődéséhez vezetnek.**

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A szabadidős turizmus

- A cselekvésorientált **aktív szabadidő-eltöltés** a **mozgás**, a **művelődés**, az **emberi kapcsolatok intenzív ápolása** köré szerveződik, ezzel szemben a **passzív verziót választók**, inkább testük és szellemük pihenését, kímélését tartják elsődlegesnek.

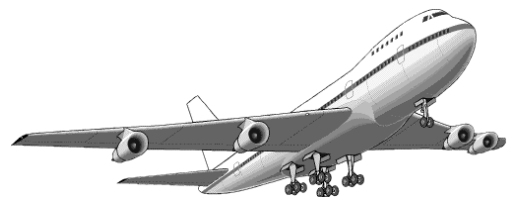
A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A szabadidős turizmus

- A szabadidős turizmus fontos sajátossága, hogy az **együtt utazók köre** a **családi, baráti kötelékekből kerülnek ki**, ritkábban a munkahelyről választott útitársak.
- A **vízparti üdülésektől** a **városlátogatásokon** át egészen a **természetjárásig** a világ utasforgalmának jelentős része a turizmus e fajtájához köthető.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A hivatásturizmus

- Hivatásturizmuson az egyén foglalkozásának végzésével összefüggésbe hozható utazásokat értjük.
- Magáról az utazásról, a tartózkodás alatt végzendő tevékenységről végső soron a munkáltató (a megbízó) dönt, de a kiküldetésre a munkavállaló (megbízott) is tehet javaslatot.
- Az utazás és tartózkodás alapvető költségei a munkavállalót (a megbízót) terhelik, de nem ritkák az olyan esetek sem, amikor az utazásban részt vevőnek a saját jövedelméből kell a kiküldetéssel összefüggő kiadásait vagy annak egy részét fedeznie.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A hivatásturizmus

- A szakirodalom a **hivatásturizmus** alatt elsősorban a **konferencia-, az üzleti és az incentive turizmust** tárgyalja, azonban meg kell jegyezni, hogy ezeken a turisztikai termékeken túlmenően **számos szakma képviselőinek rendszeres utazási tevékenysége is idetartozik.**
- Az olyan területeken, mint a **kutatás**, a **művészetek** vagy a **sport**, a **foglalkozás eredményes végzése eleve feltételezi az utazásokat**, amelyek a terepen folytatott munka, a koncertturnék vagy sportversenyek formájában öltenek testet.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A hivatásturizmus

- Egyes szerzők magát a hivatásturizmust a **MICE** piaccal azonosítják, de ez meglehetősen leszűkített értelmezés.

M: Meeting – üzleti megbeszélések

I: Incentive – vállalati ösztönző utazások

C: Conference – tanácskozások, konferenciák

E: Exhibition – szakmai kiállítások, vásárok

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A hivatásturizmus

➤ Az **üzleti turizmus** középpontjában azok a hivatásvégzéssel összefüggő utazások állnak, amelyek elsődleges célja a gazdaság különböző területei *(a termeléstől a szolgáltatásokig)* működésének menedzselése *(kapcsolatépítés, szerződéskötés, ellenőrzés)*.

➤ Az **incentive turizmus** alatt tárgyaljuk azokat az utazásokat, amelyek egy adott cég alkalmazottai, vezetői körében a működés **eredményességének ösztönzése, vagy bizonyos teljesítmények elismerése érdekében zajlanak** *(csapatépítés, jutalomutazás, külföldi példák megismerése)*.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A hivatásturizmus

- A szakirodalomban viszonylag kevés szó esik a **hivatásos utazókról** (az *utazó utasztatókról*), akik nem alkalmanként kelnek útra, hanem **nap mint nap mások utazásainak operatív bonyolításában vesznek részt**, miközben munkájuk elvégzését követően a szabadidős turista szerepébe kerülhetnek.

- Ebbe a csoportba tartoznak a **távolsági buszok sofőrjei**, a **repülőgépek pilótái**, a **mozdonyvezetők**, a **hajóskapitányok** és a mögöttük felsorakozó **személyzet** (*utaskísérők, hálókocsi kalauzok, hajószakácsok stb.*), amelynek tagjai a gondtalan utazás biztosítása érdekében a legkülönbözőbb közlekedési eszközökön teljesítenek szolgálatot.
- Természetesen a *profik ritkán hagy(hat)ják el a munkavégzésük legfontosabb színterét képező járműveket*, az ő szabadidő eltöltésük legfeljebb a parkolók, pályaudvarok, repterek, kikötők környékére korlátozódik.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A turizmus formái

- A turizmus formáiról gondolkodva, az **utazás és tartózkodás külsőségeiben** tetten érhető megjelenése mellett a **turisták élményeinek visszatükröződése**, valamint a **felkeresett környezettel való kölcsönhatások** jellemzői tekinthetők az **osztályozás alapvető szempontjainak**.

- Ha megvizsgáljuk:

- ✓ az ugyanabban a programban részt vevők számát, összetételét,
- ✓ a számukra felkínált szolgáltatások jellemzőit,
- ✓ a turisták rendelkezésére álló élményapparátust,
- ✓ a turisták viszonyát az őket körülvevő természeti és társadalmi környezettel

akkor viszonylag pontosan meghatározhatjuk, a **turizmus mely formájával** állunk szemben.

- Ennek megfelelően a turizmusnak két, egymástól jól elkülönülő formáját írhatjuk le, a **tömeg- és az alternatív turizmust**.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A tömegturizmus

- A **tömegturizmus** az utazások történetét tekintve a **második világháborút követően elterjedő forma**, amely alapvetően az utazás létformává válásával és volumenének ugrásszerű megnövekedésével alakult ki.
- A **tömegturizmus résztvevői olyan turisztikai szolgáltatásokat vesznek igénybe, amelyeket nagy tételben, legtöbbször standardizálva, közel azonos élményt nyújtva állítanak elő.**
- A szó jelentésével ellentétben nem kizárólagosan az egyazon helyszínen vagy programban **résztvevők magas számán** van a hangsúly (természetesen ez is fontos ismerv), sokkal inkább **a kínált szolgáltatások fogyasztása révén szerezhető élmények sematikus, hasonló környezetben átélhető volta**, az egyéni igények kielégítésének minimális lehetősége fejeződik ki benne.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A tömegturizmus

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A tömegturizmus

- A tömegturizmus archetípusának színterét képező **mediterrán tengerpartok** a társadalom széles rétegeinek érkezését kiváltó tradicionális vonzerőkkel rendelkeznek.
- Ezek a területek a **tenger** hűsítő, égszínkék vagy éppen smaragdzöld vizével, a **partok** semmittevésre csábító homokos fövényeivel, a májustól októberig biztos meleget sugárzó, a barnulást elősegítő **Nappal** és az otthon megszokottnál **lazább erkölcsi életvitellel** (a romantika lehetőségével) vonzzák a látogatókat.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A tömegturizmus

- Ezeket, az angol megfelelőjük alapján **4S**-nek (Sun, Sea, Sand, Sex) [summer, sunglass, surf...] is nevezett **vonzerőket** a világ számos mediterrán (Costa Brava), valamint szubtrópusi monszun (Miami Beach) klímát kínáló tengerpartján megtalálhatjuk.
- Az üdüléssel kapcsolatos tömegturizmus kiszolgálására – elsősorban a tengerpartokon – végeláthatatlan szállodasorok épültek, amelyekbe a légi társaságok charterjáratai szállítják folyamatosan a vendégeket.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A tömegturizmus

- Természetesen nemcsak a tengerparti üdülések során észlelhető a tömegturizmus megjelenése, ugyanúgy működik a városi turizmusban, gondoljunk csak a világvárosokban cirkáló turistabuszokra (**hop on hop off járatok**), amelyeken a legkülönbözőbb nyelveken **előre rögzített ismertető**k segítségével tájékoztatják a vendégeket az éppen látható vonzerővel kapcsolatban.

- Tekintve, hogy egy-egy nagyvárosban mindössze néhány cég kínál buszos városnézést, **az utasok évről évre ugyanazt a programot kapják**, ebben a formában a legritkább esetben elégíthető ki az egyéni érdeklődés.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A tömegturizmus

- Ami a **környezettel meglévő kölcsönhatásokat** illeti, a tömegturizmusban részt vevő vendég **ritkán kerül személyes kontaktusba a helyi társadalom képviselőivel**, a szolgáltatókkal kialakult kapcsolatai felületesek.
- Ennek következtében az élmény alakulásában a társadalmi környezet szerepe elhanyagolható.
- Amennyiben a természeti környezetet állítjuk az értékelés középpontjába, láthatjuk, hogy a tömegturizmus **kisebb figyelmet szentel a desztináció erőforrásainak részét képező természeti környezetnek** (*a sí turizmus résztvevői a síelés eróziós következményei miatt felemésztetik magát a vonzerőt jelentő hegyoldalt*).
- A tömegturizmusban érvényesülhet a **tömeghatás** is, amely mások **normasértő magatartásának** (szemetelés) követésében jelentkezik.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

Az alternatív turizmus

- Az alternatív turizmus azzal a sajátossággal bír, hogy **időbeli megjelenését tekintve jelentősen megelőzte a tömegturizmust**, tulajdonképpen a **turizmus ősfarmájának** is lehetne nevezni, szerepe ma mégis kisebb a turizmus világpiacán.
- **Az alternatív turizmusban értelemszerűen kevesebb az ugyanolyan helyszínen, illetve programban részt vevők száma, egyénileg vagy kisebb csoportokban testesül meg a turisták aktivitása.**
- Az alternatív turizmus lényege abban ragadható meg, hogy a szolgáltatók nagyobb figyelmet fordítanak az egyén átlagtól eltérő érdeklődésének a kielégítésére, vagyis a hagyományos szolgáltatásokhoz képest más, **személyre szóló alternatívákat** is felkínálnak.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

Az alternatív turizmus

- Az alternatív turizmusban **közvetlenebb viszony alakul ki a turista és az őt körülvevő környezet között**, a turizmus ezen formája számos olyan lehetőséget kínál, amelyben mélyebb emberi viszonyok is kialakulhatnak a vendég és a vendéglátó vagy akár a helyi lakosság egy-egy képviselője között.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

Az alternatív turizmus

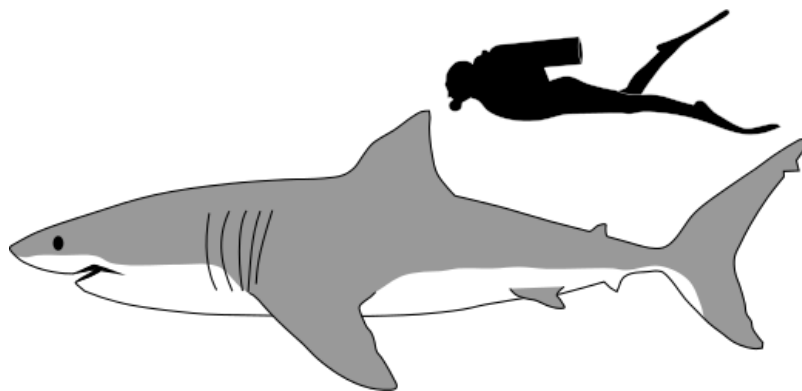
- Például a **falusi turizmusban** részt vevő vendég élvezi a vendéglátója kényeztetését, sokszor éppen az **emberi tényező** játssza a legfontosabb szerepet az adott faluba való visszatérésben.
- Az alternatív turizmusban a **környezet megfigyelése, megóvása** gyakran meghatározó tevékenységként jelentkezik (ökoturizmus), de általánosságban is megállapítható, hogy a **célállomás természeti környezetének megóvása értéként manifesztálódik** a tartózkodás során.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

Az alternatív turizmus

- Amíg a tömegturizmus esetében a turisztikai célterület (*tengerpart, síterep, nagyváros*) jelentős mértékben befolyásolja az ott folyó aktivitást, addig az alternatív turizmus kapcsán **a tér befolyásoló szerepe csekélyebb.**
- Fontos hangsúlyozni, az alternatív turizmus tengerparti üdülőterületeken is megjelenhet, de ebben az esetben olyan különleges igények kielégítésére kerül sor (cápamegfigyelés), amelyek esetében az egyén felkészültsége, képessége és ismeretei szerint kell a kínálatot kialakítani.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

Az alternatív turizmus

- A **zarándoklat** eklatáns példája annak, hogy hasonló turisztikai aktivitás egyszer tömeges, máskor alternatív formát ölthet.
- Ha például valaki a **csíksomlyói búcsún** vesz részt, akkor számítani kell arra, hogy százezres tömeg részeként veheti igénybe a célterület kínálatát, mag ha az **El Caminóra** indul, akkor egyedül vagy kisebb csoportban kell megélnie a spirituális élete gyakorlásával párosuló turisztikai aktivitását.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A turizmus típusai

- Tekintettel arra, hogy a turizmus **az egyén környezetváltozásával összefüggő jelenség**, így az érintettek **mozgásának iránya** meghatározó elemét képezi az osztályozásnak.
- Ebben az esetben az irány nem a klasszikus földrajzi megközelítést (*égtájak szerinti azonosítást*) takarja, sokkal inkább **az utazás kiterjedtségére** utal.
- A turista azon mobilitását, amely a lakóhelye szerinti ország politikai határain belül marad, a **belföldi**, amely azokon túlnyúlva realizálódik, a **nemzetközi turizmus** részeként tárgyaljuk.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A belföldi turizmus

- Belföldi turizmuson egy adott ország lakosságának az államhatárokon belül zajló utazásait értjük.

- Miközben a belföldi turizmus szerves részét képezi az ország turizmusának, a benne részt vevőket nehéz megkülönböztetni a helyi lakosok szabadidős tevékenységétől.
- A belföldi turizmust **statisztikailag** leginkább a *regisztrált szálláshelyeken* lehet megragadni, más szolgáltatások igénybevételekor nehezen deríthető ki, hogy milyen állampolgárságúak az azokat igénybe vevő személyek.
- A belföldi turizmus jelentős mértékben hozzájárulhat a **szezonalitás kiküszöböléséhez**, mivel rugalmas, és az iskolás csoportoktól a kispénzű nyugdíjasokig igen **széles skálájú piacot jelent**.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A belföldi turizmus

- A belföldi turizmus nagysága **szoros összefüggést mutat az adott ország nagyságával** és az utazásra vonatkozó **belső szabályozással**.
- A belföldi turizmust a **kevésbé szervezett** mivolta jellemzi, de természetesen szervezett utazások is előfordulnak (*tanulmányi kirándulás, termékbemutatóval párosuló társas utak stb.*).
- A belföldi turizmus sajátos jelentőségtöbbletet kap azáltal, hogy **elősegíti a szülőföldhöz való pozitív viszonyulást, a hazaszeretetet és a területi identitás kialakulását**, mindemellett pótolhatatlan **kultúrákövetítő eszköz** is.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A belföldi turizmus

- Mára a belföldi turizmusra sok helyütt mint a **sikeres területfejlesztési politika egyik letéteményesére** tekintenek.
- A legtöbb állam **kedvezmények révén** is elő kívánja segíteni a társadalom bizonyos csoportjainak (*diákok, nyugdíjasok, nagycsaládosok, mozgáskorlátozottak stb.*) **belföldi turizmusban való részvételét.**
- A belföldi utazások **a nemzetközi turizmus előszobáját képezik**, a turizmus azon típusát jelentik, amelyben elsajátíthatók az utazással összefüggő alapvető viselkedési normák.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A nemzetközi turizmus

- Azokat az utazásokat, amelyek során az egyik szuverén ország állampolgára egy másik területére lép, a nemzetközi turizmus részeként tárgyaljuk.
- Bármely ország nemzetközi turizmusa szempontjából a **külföldi állampolgárok érkezése** alatt a **beutazást**, a **saját állampolgárainak a határon túlra való mozgása** pedig a **kiutazást** jelenti.
- A nemzetközi turizmus jelentős mértékben:

- ✓ növeli az adott ország **nemzetközi ismertségét**,
- ✓ hozzájárulhat a széles közvélemény tudatában rögződő **országimázs** kialakításához,
- ✓ fontos **gazdaságfejlesztő** és **gazdaságélénkítő** eszköz.

A TURIZMUS KATEGORIZÁLÁSA

A nemzetközi turizmus

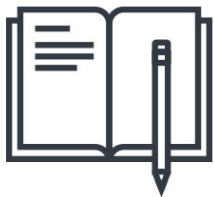
- A nemzetközi turizmussal kapcsolatban számtalan pozitív töltetű gondolattal találkozhatunk, így a **béke iparágaként** (*ami egyrészt a világbéke megteremtésében játszott szerepére, másrészt működésének békés viszonyok közötti alapfeltételére utal*), esetleg a **népek közötti kölcsönös megértés**, a **társadalmi, a gazdasági és a kulturális közeledés** eszközeként jelenítik meg.

- ✓ A szabadidő struktúrája
(*Munka- és szabadidős tevékenységeink*)
- ✓ A szabadidő eltöltést befolyásoló tényezők
(*Életmód, életvitel, életstílus*)

A SZABADIDŐ STRUKTÚRÁJA

(MUNKA -ÉS SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEINK)

Szabadidő: mindazon foglalatosságok összessége, amelyekben az egyén önként vesz részt, akár azért, hogy kipihenje magát, akár azért, hogy szórakozzon, vagy társadalmi kapcsolatait ápolja, esetleg tovább képezze magát.

- Ahogy növekszik a szabadidő nagysága, és presztízse, úgy növekszik a hatóereje.
- Már nemcsak a munka kiegészítő vagy kompenzáló eleme, hanem életvitelünk egyik meghatározó tényezője is.
- A szabadidő eltöltése vissza is hat az emberre, alakítja személyiségünket.

Sokan a kétpólusú megközelítést alkalmazzák: **munka ↔ szabadidő** (*pihenő-rekreációs idő*). Azonban, a társadalmi idő vizsgálatakor, ha felsoroljuk az egyén tevékenységeit, akkor ennél árnyaltabb képet kapunk.

Az emberi tevékenységek – Társadalmi idő:

▪ **Munka**

(kereső foglalkozás, tanulás, stb.)

▪ **Egyéb kötelezettségek**

(házimunka, ház, kert körüli foglalatosság, gyermekekkel való foglalatosság, munkahelyre közlekedés) – fél-szabadidőnek is nevezhetnénk.

▪ **Szabadidő**

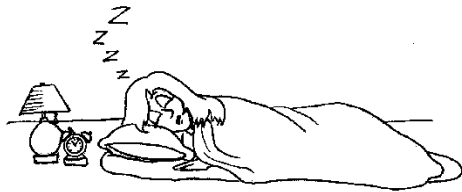

- ❖ Az ember különböző életszakaszaiban különböző nagyságrendeket foglal el a munka és a szabadidő (pl. *gyerekek, nyugdíjasok, családapák, stb.*)
- ❖ A szabadidő és kötelességteljesítés határvonala sem húzható meg egyértelműen. Különböző helyzetekben hol szabadidőbe, hol kötelességteljesítésbe sorolunk bizonyos tevékenységeket (pl.: *gyermekünkkel való tanulás vagy közös mézeskalács-sütés, nagymama felköszöntése vagy kertjében fűnyírás, stb.*).
- ❖ Külön probléma a „**második műszak**” megítélése. A fogyasztói társadalom újabb javak megszerzésére ösztönzi az egyént. Úgy fogalmazhatunk, hogy szabadidő javak megszerzésére használja fel szabadidejét. Ez a tendencia redukálja a szabadidő tevékenységek lehetőségeit.

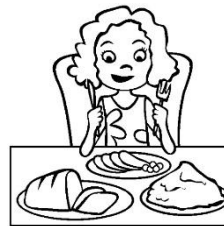
- Az, hogy valaki mikor **milyen tevékenységét fogja fel, mint munkát**, kötelességteljesítést, **vagy szabad időtöltést**, az saját szubjektív megítélésén múlik, de e megítélés objektív társadalmi tényezők hatása alatt áll. (*Otthonától különválasztott állandó munkahelye van-e, meghatározott időpontok között kell-e teljesítenie a munkát, stb.*)
- A munka és kötelezettségeken túl számolnunk kell az ember fiziológiai szükségleteivel is!

Fiziológiai (élettani) szükségletek csoportosítása:

- **Alvás**

- **Étkezés**

- **Tisztálkodás - egészségügy**

- Itt is lehet átfedés a szabadidős tevékenység és a fiziológiai szükséglet kielégítése között. (pl. *éttermi vacsora a barátokkal, vagy otthon a családdal. Fáradt családanyák, családapák szívesen alszanak szabadidejükben, például vasárnap délutánonként.*)

Más megközelítésben is csoportosíthatjuk az emberi tevékenységeket.

Emberi tevékenységek – Társadalmi idő:

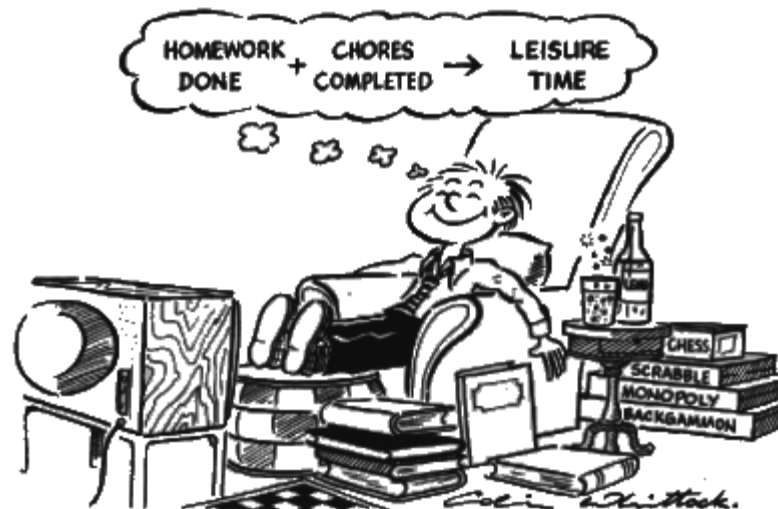
Társadalmi kötöttségek – nem szabadidő

- ☐ munka
- ☐ tanulás
- ☐ családdal kapcsolatos kötelezettségek
- ☐ hivatali ügyintézés
- ☐ (nem rekreatív célú) közlekedés, utazás

Fiziológiai szükségletek – félszabadidő

- ☐ alvás, pihenés
- ☐ táplálkozás
- ☐ higiéné, testápolás
- ☐ egészségüggyel kapcsolatos tevékenységek

Az előző kettőn kívül fennmaradó időmennyiség – *szabadidő*.

- Bármelyik csoportosítást is vesszük alapul valódi szabadidőn csak **a munkaviszony, a társadalmi kötelezettségek, a fiziológiai szükségletek által különböző mértékben kötött időfelhasználás után fennmaradó többé-kevésbé szabadon felhasználható kötetlen időt értjük.** Ezt az időt bármiféle tevékenységre használ fel az ember, akár olyanokra is, amelyek különben munkának minősülnek.
- A külföldi szakirodalom megkülönbözteti a ***free time*** – szabadidő – és ***leisure time*** – szintén szabad, kötetlen időkategóriákat.
 - ✓ **free time**: a nem munkával töltött időként értelmezhető.
 - ✓ **leisure time**: a tervezett, minőségi szabadidő megnevezésére szolgál.

1. táblázat: 15–74 évesek időfelhasználása egy átlagos napon %

	Férfi	Nő
Kereső- és termelőtevékenység	18,2	11,9
Tanulás	2,3	2,3
Háztartási és ház körüli munka	6,5	16,7
<i>ezen belül: házimunka</i>	3,04	12,8
Közlekedés	4,5	3,8
Fiziológiai szükségletek	47,3	47,4
Szabadon felhasználható idő	21,2	17,9
Összesen	100,0	100,0

Forrás: a KSH időmérleg-vizsgálatai, 2000

SZABADIDŐ ELTÖLTÉST BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

ÉLETMÓD, ÉLETVITEL, ÉLETSTÍLUS

Szabadidő szerkezete naptári csoportosításban:

- **Napi**: hétköznapok munkaidő ↔ szabadidő.
 - **Heti**: munkanapok ↔ szabadnapok ciklusa.
(a hétköznapok, és hétvégek váltakozása adja)
 - **Éves**: Ünnepnapi és a szabadságolások.
-
- Minél nagyobb folyamatos mennyiségben áll rendelkezésre a szabadidő, annál nagyobb a lehetősége, hogy annak felhasználása **helyváltatással jár**.
 - Az *ingázás, a fáradtság leszűkíti* az olyan szabadidő tevékenységek választását, amelyek helyváltatással járnak.
 - A ***hétvégeken való utazás*** – az otthon vonzása, vagy taszítása – társadalmi rétegek, kulturális szokások, életkörülmények függvényében változik. Az, hogy valaki városias környezetben, azon belül zöldövezetben, lakótelepen, vagy belvárosban lakik befolyásolja döntéshozatalában. De ugyanígy a vidéki rokonság, vagy érdeklődése csakúgy befolyásolja, mint anyagi lehetőségei.

- Az éves szabadság mértéke, és annak felhasználási lehetőségei a divatirányzatok mellett, társadalmi rétegenként változó.

Szabadidő szerkezete társadalmi megközelítésben:

- ❖ Életkor szerinti
- ❖ Nemek szerinti
- ❖ Településforma, és földrajzi helyzet szerint
- ❖ Társadalmi rétegek szerinti megoszlás

- Az ember szabadideje **életciklusa során** sokat változik. A gyermekkor, és felnőttkor *szabadidejét elsősorban a munka, és kötelesség után fennmaradó idő* határozza meg.
- Az emberek élettartama meghosszabbodott. A nyugdíjrendszernek köszönhetően mindegyikük rendelkezik több- kevesebb nyugdíjjal. Csakúgy, mint a felnőtt korúak esetében a nyugdíjasoknál is – az **egészségen** kívül – ugyanazokat a befolyásoló tényezőket figyelhetjük meg, mint **végzettség, családi állapot, anyagiak, életmód stb.**
- Vannak kifejezetten életkori sajátosságok, amelyek a szabadidő eltöltésének megválasztásában is megnyilvánulnak (pl. a 16-26 éves korosztály adja a mozilátogatók nagy részét, vagy diszkók, szórakozóhelyek az ismerkedni, kapcsolatot kialakítani akaró fiatalság körében népszerű).

- **Nemek szerint csoportosításnál** megállapíthatjuk, hogy a szabadidő- munkaidő, azon belül az egyéb kötelezettségekre fordított idő, maguk a kötelezettségek is eltérőek. Ezek részben a férfiak-nők társadalmi szerepmegosztása szerint alakulnak. De szabadidős programválasztásban is eltérő motivációkat láthatunk.
- Vannak kifejezetten ***férfiak által kedvelt szórakozási formák*** (vadászat, horgászat, sörözés, kártyázás, barkácsolás stb.). ➤ és vannak olyanok, amelyeken szívesebben választanak ***nők*** (napozás, cukrászdába járás, aerobikozás, vásárlás, stb.).

- A **városi-vidéki életmód** a szabadidő eltöltésben napjainkban is eltérő képet mutat. A nagyvárosi életmódban egyszerre jelenik meg a **vágyakozás a természet iránt, és a nagyvárosi szórakozási formák** (mozi, színház, hangverseny) gyakorlása.
- **Társadalmi rétegenkénti** különböző életmódból kifolyólag a szabadidő eltöltési szokások is különbözőek. A különböző társadalmi rétegekben élők különféle módon részesülnek a javakból, eltérő az iskolázottságuk, lakóhelyük, környezetük, kedvteléseik, azaz az életmódjuk.
- Általánosságban megállapíthatjuk, hogy a magasabb iskolázottság tudatosabb szabadidő felhasználást von maga után. A magasabb iskolázottságúak több kulturális programlehetőséget részesítenek előnyben, de itt az „otthonról hozott szokásoknak” is nagy befolyásoló szerepe van.
- Vannak olyan tevékenységek, amelyek meghatározott csoportokhoz kapcsolódnak, és ezek a különbségek nem a társadalmi dimenzióból, hanem az **egyén érdeklődéséből adódnak** (pl. focirajongók, modellezők, stb.).

A szabadidő eltöltés céljának alakulása a 20. században:

- **Pihenésorientált** (1950-es évek), nem kifejezetten egyenlő a turizmussal.
- **Fogyasztásorientált** (1960-as évek), élményszerű vásárlás, pénzköltés.
- **Élményorientált** (1970-80-as évek), sokféle módon, programokkal sűrűn telített kikapcsolódás.
- **Tanulásorientált** (1990-es évek), a megismerés, az információszerzés.
- **Egészségorientált** (napjainkban) társadalmi szinten felértékelődött.

A nemzetközi turizmusban jelenleg a következő trendek érvényesülnek (WTO 1997)

(a fogyasztói (utazási) szokások változása)

- **Az utazási szokások változása:** az idegenforgalom növekedése a hangsúlyt a turisztikai **kínálat** bővítésére, a turisztikai termék minőségének javítására, a turistáknak szóló **információk** mennyiségének és minőségének növelésére, a **fogyasztóvédelmi** elvárások betartására helyezi.
- **A tapasztalt turisták részarányának növekedése:** a sokat utazók, új élmény és vonzerő kínálatot igényelők, akik képesek összehasonlítani a turisztika piac kínálatát, az előnyök és hátrányok ismeretében dönteni. Igényesek, elvárják a személyre szóló, minőségi, új, vendégbarát szolgáltatást, új turizmustípusok és desztinációk megjelenését.
- **Erősödő piaci szegmentáció:** a fogyasztók hatalmának növekedésével együtt jár az **egyénnre szabott**, igényesebb termékek piaci megjelenése.
- **Az új piacok és utazási irányok megjelenése, részesedésük növekedése:** a turizmus szektor globális fejlődési tendenciája, új fogyasztók, új igények, különleges, speciális úti célok.
- **A kulturális és környezeti tényezők iránti érzékenység változása:** Testre szabott, kis létszámú utak népszerűsége, egzotikus, különleges természeti adottságokkal és kulturális értékekkel rendelkező desztinációk favorizálására.

- A jövedelmek, és a fogyasztás színvonala a rendszerváltozás elején visszaesett, ami a kulturális fogyasztás területén is megnyilvánult.
- A kulturális szféra piacosítása a kínálat, és a minőség növekedése mellett az árak nagyarányú emelkedését vonta maga után:
 - ✓ A drágább és értékesebb **könyveket** egyre kevesebben tudják megvenni, a krimik, melodramák, erotikus történetek nagy példányszámban kelnek el.
 - ✓ A **mozi hálózat privatizációja** után a korábban államilag támogatott mozik száma drasztikusan visszaesett. Gyakorlatilag minden falusi mozi bezárt.
 - ✓ A **színházak, és kulturális intézmények** hasonló gondokkal küzdenek. A színházlátogatások száma csökken, a közkönyvtárak fele bezárt.
 - ✓ A **sportegyesületek** finanszírozása is átalakult, a támogatási rendszert a szponzori támogatás egészíti ki.
- A könyv, az újság, a színház és a mozi helyébe a többcsatornás kábel-TV és a video lépett. A video kölcsönzők gomba mód szaporodtak, a családok jelentős részének szórakozásává a videózás vált.
- Először a városi családokban jelent meg, és gyorsan népszerű lett a „számítógépezés” – azaz játékprogramok használata, majd ezt követte az internet rohamos elterjedése.

- Az elmúlt közel két évtizedben a **piacgazdaság kialakulásával** a társadalmi és jövedelmi egyenlőtlenségek növekedtek. Nőtt a nyugdíjasok száma, és megjelent a munkanélküliség. A fiatalok körében nőtt a tanulók aránya.
- **A demográfiai változások a szabadidő-szerkezetben is megjelennek.**
- A vezetők száma, és az **értelmiség aránya nőtt**, míg csökkent a **mezőgazdaságban dolgozók száma**.
- Az **értelmiség körében** a férfiak rovására **nőtt a nők aránya**.

- A vállalkozói szférában gyakran **a szabadidőt is átszővi a kereső-termelő munka**.

- **Családi összetétel szerint is megváltozott a szabadidő aránya.** Az átlag kétgyermekes szülők több időt fordítanak jövedelemszerzésre, mint gyermektelen kortársaik.

„Miközben a társadalom arra törekedett, hogy a mintául választott szabadidő-társadalmak fogyasztását, életnívóját elérje, feláldozta szabadidejét. A napi megélhetés biztosítása, a színvonal megtartása kényszerítette a férfiakat többlet-jövedelemszerző, míg a nőket kiadásmegtakarító tevékenységre, így egyre kevesebb idő jut regenerálódásra, feltöltődésre.”

Falussy Béla: Társadalmi idő-szabadidő - idézet

- **Összességében a szabadidő mennyiségének további növekedése várható. A társadalmi polarizálódás a szabadidő mennyiségében és felhasználásában is egyre jobban megjelenik.**
- A KSH prognózisa szerint *„a szabadidő-eltöltésben meglévő munkapiaci/ foglalkozási egyenlőtlenségek a közeljövőben sem fognak mérséklődni. Amíg a magas kvalifikációt igénylő, kreatív szellemi foglalkozásúak szabadideje feltehetően növekedni, és összetételében gazdagodni fog, addig a kvalifikálatlan szolgáltatási és ipari munkát végzők, a munkapiac peremén mozgó szabadon felhasználható idejének aránya nem fog lényegesen változni, és egysíkú (televízió-orientált) marad.”*
- A széles értelemben vett életvitel, ***szabadidő-eltöltés viszonylatában is nyílik az „olló”.***

➤ Az olvasási szokás visszaesése mellett, a **televíziózás további térhódítása** a társas együttlétek rovására történt.

➤ Visszaesett a családdal, barátokkal, ismerősökkel folytatott tevékenység csakúgy, mint az „eljárós” kulturális aktivitás (*színházba, moziba, rendezvényekre látogatás*).

➤ Európában nálunk az egyik **legalacsonyabb a társas tevékenységekre fordított idő**. Ugyanakkor megjelent az önképzés a szabadidő-eltöltés palettáján. Ez részben az internet térhódításával van összefüggésben.

➤ Valamelyest emelkedett a **testmozgás, a kirándulás, sportolás** súlya a szabadidő-szerkezetben, ami az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek bővülésével magyarázható.

➤ A **kultúra-közvevítő intézmények**, és rendezvények (*mozi, színház, múzeum, hangverseny, stb.*) látogatottsága mélypontja (kb.1996) után emelkedni látszik. Ez részben az új mozi-komplexumoknak, és a kulturális kínálat színvonalának emelkedésének köszönhető.

➤ Színvonalas hangversenyek, Európa-hírű rendezvények, kiállítások kerültek a kínálati elemek közé. Hagyományörző fesztiválok, helyi rendezvények sokasága, országos idegenforgalmi marketingstratégia csalogatja a **szabadidő turistákat**. A kultúra iránt érdeklődők (*értelmiségiek, diplomások, nagyvárosban élők*) intenzívebb fogyasztása figyelhető meg.

**2. táblázat: A 15-74 évesek szabadidejének szerkezete egy átlagos napon
(a különböző tevékenységekre fordított idő aránya, %)**

	Férfi	Nő
Társas szabadidő	18,6	16,1
Kultúra, szórakozás	1,2	1,0
Olvasás	9,1	8,2
Televíziózás, videózás	59,1	64,6
Testmozgás, sport	6,0	4,3
Hobbik	3,5	3,8
Egyéb szabadidős tevékenység	2,4	2,0
Összesen :	100,0	100,0

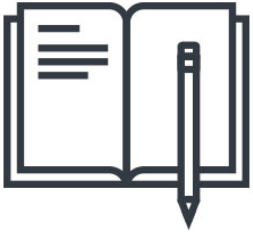
Forrás: a KSH időmérleg-vizsgálatai 2000.

- Összegzésként elmondhatjuk: kétségtelen, hogy a szabadidő és a szabadidő-eltöltési lehetőségek is bővültek, folyamatosan bővülnek az 1990-es évek óta, de önmagában ***a lehetőségek nagyságrendi növekedése nem hozta a szervezett, tudatos szabadidő-eltöltésben résztvevők számának nagyarányú emelkedését.***

Szabadidős szükségleteink

A szabadidő energiáink újratermelését szolgálja.

- Fáradtság két fajtáját különböztetjük meg: **objektív** és **szubjektív** fáradtság.
 - ✓ objektív fáradtságra az alvás, és pihenés,
 - ✓ szubjektív fáradtságra a rekreáció, a szórakozás, kikapcsolódás nyújt megoldást.
- A **rekreáció** (latin eredetű szó) újjáteremtést, újraalkotást jelent, amin a köznyelvben a munkában, tanulásban elfáradt ember pihenését, feltöltődését értjük. **A rekreáció a szabadidő-eltöltés kultúrája.**
- Az embernek fizikai, és szellemi rekreációra is szüksége van.
 - ✓ a szellemi rekreációt a **kulturális javak fogyasztása**, és a **társadalmi élet** nyújtja,
 - ✓ a fizikai rekreációt (fizikailag aktív pihenés) a **passzív**, és az **aktív pihenés**.
- A rekreáció tana a szabadidő-eltöltés kultúrájának, az életminőség tanulmányozását jelenti. Az ember felfrissülésének, munkavégző-képességének újratermelését, az igényesen megélt, **minőségi élet megteremtését** szolgálja.

Rekreáció: az a cselekvés, amely során az ember jó *fizikai-szellemi-szociális* életének megteremtését szolgálja. A kikapcsolódás a munka (*bármilyen tevékenységünk*) monotonitásából való kitörést, a felgyülemlett energiák levezetését, és a stresszhelyzet feloldását szolgálja.

Rekreáció területei:

1. szellemi rekreáció
2. fizikai rekreáció
(*aktív ill. passzív*)

Rekreáció csoportosítása más megközelítésben:

1. Pihenés:

- Tétlen pihenés, szemlélődés
- Szellemet foglalkoztató pihenés (*TV nézés, zenehallgatás, olvasás, internetezés, beszélgetés*)
- Aktivitási igénylő szórakozás (*pl. mozi, színház, koncert*)

2. Kreatív szabadidő-eltöltés:

- szellemi továbbtanulás, versírás
- művészi: muzsikálás, kerámiaformázás, hímzés, színjátszás
- technikai: barkácsolás, modellezés
- fizikai: kertészkedés, állattartás, néptánc, társastánc
- társasági élet
- játékok

3. Fizikai rekreáció:

- nem kötelességszerű fizikai munka
- kirándulás, természetjárás
- természeti sportok: horgászat, vadászat, lovaglás, íjászat, vízi turizmus, téli sportok (*korcsolyázás, síelés, szánkózás*)
- szabadidő sportok (*úszás, labdarúgás, tenisz, aerobics, kondicionálás*)

A szakirodalomban még számos csoportosítást találhatunk. Természetesen fenti határok nem minden esetben választhatók el egymástól, átfedéseket tapasztalhatunk, illetve kombinációk fordulhatnak elő.

- A munkaidő csökkenésnek, a technika vívmányainak, az általános jólét emelkedésének köszönhetően nemcsak több szabadidőnk és szabad felhasználású jövedelmünk van, de **a civilizáció káros hatásai is érvényesülnek.**
- Az iparosítás, urbanizáció a környezeti ártalmak emberre gyakorolt hatását megsokszorozza. A fizikai aktivitás hiánya, a túlfogyasztás mozgáshiányos, egészségtelen életmód kialakulásához vezetett. A tömeges elhízás, a stressz, a káros szenvedélyek **civilizációs betegségek** sorához vezetnek.
- Az egészséges életmód szükségességét először a két világháború közti időszakban ismerték fel. Ekkor jelent meg a **tömegsport**. Később a tömegsport évtizedekig jellemezte a szocialista országok politikáját.
- A 20. század végén a sportok kettészakadását figyelhetjük meg. A **teljesítmény centrikus versenysport** mellett megjelenik a **szabadidő-sport**, a csapatjátékok mellett megjelennek az egyéni sportok.

- Az élethosszig gyakorolható testmozgásokhoz kötődő sportok kerülnek előtérbe a divatirányzatok mellett. Népszerű a **foci** mellett az **úszás, a tenisz, a golf, a síelés, a kerékpározás.**

Egészségtudatos életmód:

- A 20.-21. század életmódbeli változásainak káros hatásait ellensúlyozó, **az egészség megtartására irányuló tudatos életmód kialakítása.**
- A kialakult életmód meghatározza az egyes emberek egészségi (*biológiai, pszichológiai, erkölcsi*) állapotát. Egy kialakult életmód (*szokásrendszer*) csak tudatosan változtatható meg.
- Egyre többen ismerik fel az egészség fontosságát az életben. A testi-lelki harmónia jelentőségét. Az **egészségtudatos életmód** a táplálkozás mellett, a fizikai rekreáció területére is kiterjed. Ily módon a tudatos szabadidő-eltöltés szempontja lett.
- A fizikai felfrissülés, különböző irányzatai alakultak ki, egyfajta fejlődésen ment keresztül. Közös bennük, hogy **az egészség megszilárdítása, megőrzése és a kikapcsolódás fonódik egybe.**

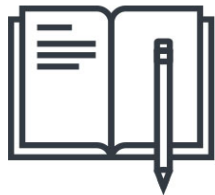
Szabadidő-sport (hobby-sport):

- **Célja:** az aktív pihenés, felfrissülés.
- **Eszköze:** a versenyszerű- és nem versenyszerű sportolás.
- A szabadidő-sportok **egy része lakóhelyhez kötötten jelenik meg**. Ezek jobbára teremsportok, kis helyigényű, városi környezetben is megtalálható létesítményekben végezhető testmozgáshoz tartoznak. Ilyenek az úszás, a tenisz, a most divatos squash, de a fitnesshez kötődő aerobics, vagy a kocogás is ide sorolható.
- A szabadidő-sportok **másik nagy kategóriája a természet közeli sportok**.

Falusi turizmus, Lovas turizmus, Vízi és vizek
menti turizmus, wellness, Kerékpározás,
Vadászat, Horgászat, Téli sportok, Hobby

FALUSI TURIZMUS

➤ **Falusi turizmus**: minden vidéki – nem városi és nem kiemelt üdülőhelyen fekvő – településen (*mezőváros, község, falu, tanya*) történő vendégfogadás, mely magában foglalja a szállást, étkezést és programszervezést.

- A falusi turizmus domináns változata az **ökoturizmusnak**.
- A falusi turizmusban az **ökológia kerül előtérbe**.

FALUSI TURIZMUS

VIDÉKI TURIZMUS

VIDÉKI ÉLETMÓD-TURIZMUS

- falusi vendégfogadás
- falusi turizmus (üdülés, pihenés)
- farmturizmus
- tanyaturizmus
- vidéki gazdálkodás megismerése (növénytermesztés, állattenyésztés, erdészet)

VIDÉKI KULTURÁLIS ÉS ÖRÖKSÉGTURIZMUS

- vidéki kastélyturizmus
- vidéki kulturális és örökségturizmus
- atelier (kézműves) turizmus
- egyházi és vallási turizmus
- zarándokturizmus

VIDÉKI EGÉSZSÉGTURIZMUS

- vidéki gyógyturizmus (víz, levegő, gyógynövények)
- vidéki termálturizmus
- wellness
- bioturizmus

VIDÉKI KULINÁRIS TURIZMUS

- gasztroturizmus
- borturizmus
- borutak (nyitott, tematikus, klasszikus)

VIDÉKI AGROTURIZMUS

- agrár esemény- és rendezvény-turizmus (fesztiválok)
- agrár konferenciaturizmus és szakvásárok, kiállítások
- agrár tematikus utak
- agrár témaparkok
- vidéki bevásárló turizmus (agrártermékek)
- vidéki szuvenír-turizmus (helyhez kötődő termék-típusú)

VIDÉKI TERMÉSZETI TURIZMUS

- természetjárás (zöldturizmus)
- növénygyűjtés
- állat-megfigyelés
- geoturizmus
- ökoturizmus
- erdei iskolák
- ökoenergia-turizmus

VIDÉKI AKTÍV TURIZMUS

- vadászturizmus
- horgászturizmus
- kerékpáros turizmus
- lovas turizmus
- vízi turizmus
- kalandturizmus
- egyéb vidéki sportturizmus (népi játékok és sportok)
- sí turizmus (vidéki környezetben)
- golfturizmus (vidéki környezetben)

FALUSI TURIZMUS

- falusi vendéglátás már a két világháború között működött Magyarországon. A „szocialista *falufejlődéssel*” nem összeegyeztethető folyamatként jórészt megszakadt, támogatottsága megszűnt.
- (Ezért) Napjainkban a **falusi turizmus újraélesztéséről** beszélünk. A *falusi turizmus elmaradt régiók, falvak, kistérségek kiugrási lehetőségét jelenthetik, megélhetést biztosítva az ott élőknek.*
- **Területfejlesztés, vidékfejlesztés egyik koncepciója.** Helyi erőforrásokra alapozódik, és megfelelő szervezési háttérrel munkahelyeket teremthet, amellett, hogy bevételeket indukál.

FALUSI TURIZMUS

- Egyre jellemzőbb az a tendencia, hogy az emberek a **zsúfolt üdülőterületek helyett** a kisebb vidéki településeket, a falusi turizmust részesítik előnyben.
- A városi ember hétköznapijaiból való különbözőség a vidéki életben teljesen megvalósul. Az urbanizáció hatására egyre többen menekülnek vissza szabadidejükben a természetes környezethez.
- Reneszánszukat élik az olyan értékek, mint **a természet, a kulturális gyökerek, hagyományok, ízletes, egyedi, hagyományos ételek, borok világa**. Hagyományos magyar állatfajták (szürke marha, rackajuh, hucul ló, mangalica) megismerése.

FALUSI TURIZMUS

- Az egzotikus üdülésekkel szemben a falusi turizmus ***szerényebb anyagi feltételeket követel.***
- Már ***rövid utazás*** után lehetőségünk nyílik a falusi turizmus élményeit élvezni, ezért akár hétfégi kikapcsolódásnak, ***hosszú hétvégének, vagy hosszabb kikapcsolódásra egyaránt alkalmas.***
- Akár ***évente többször*** is igénybe vehető, mivel nem kell nagy távolságokat leküzdeni, vagy jelentős anyagi tartalékokat felszabadítani.
- (Éppen ezért) A falusi turizmus főszezonja ***nem korlátozódik a nyár legmelegebb heteire,*** és nem kötődik szorosan a nyári szabadságolási időszakhoz. Megfelelő fejlesztésekkel a falusi turizmus a hétfégi pihenés szélesebb bázisává válhat.
- ***Célcsoportjait tekintve a családokat, a nyugdíjas korúakat, de az iskolások csoportjait is megtalálhatjuk.***

FALUSI TURIZMUS

- Országon belül a *különböző tájegységek* természeti adottságokkal rendelkeznek, más-más programlehetőségeket kínálnak. A hozzájuk tapadó építészeti, népi hagyományok változatos kínálatát vonultatják fel. (pl. *vízitúrák, kerékpározás, borkóstoló, lovasbemutató, stb.*) ezért **a falusi turizmus kínálati palettája igen széles.**
- Egyre több ember részesíti előnyben szabadidejében az aktív kikapcsolódási lehetőségeket. A falusi turizmus a fizikai rekreáció terén csakúgy sok lehetőséget kínál, mint a hagyományőrzés bemutatásán keresztül, a népi építészet, népszokások megelevenítésével, vagy éppen a környék kulturális látnivalóinak feltérképezéseit.

FALUSI TURIZMUS

Falusi turizmus elemei

- Elszállásolás
- Ellátás
- Szolgáltatások
- Szabadidő-eltöltési lehetőségek

- A falusi turizmusban maga a helyszín, a vendégfogadó ház, és a falu saját **jellegzetességeit** kínálja. Maga a környezet a **passzív pihenés** feltételeit biztosítja. A bőséges **evés-ivás** a falusi turizmus velejárója.

FALUSI TURIZMUS

A falusi üdülés jellegzetességei

- Kapcsolat a természettel
- Gazdaságban végzett munka élménye
- Saját készítésű, sokszor bio élelmiszerek, borok
- Közvetlen kapcsolat az ott élő emberekkel, családi légkör
- Kapcsolat a paraszti kultúrával és munkával
- Állatok a falusi portán (*simogatható állatok*)
- Sajátos falusi szálláshely, és környezet
(*nádtetős ház, búbos kemence, kerekes-kút, stb.*)

FALUSI TURIZMUS

Szabadidő-eltöltési lehetőségek a falusi turizmusban

- A tágabb környezet, település, tájegység, kistérség vonzó ***szabadidős programkínálata*** a sikeres falusi turizmus egyik alapfeltétele.
- Falusi turizmusban szabadidő-eltöltési lehetőséget kínál a **természet adottsága**, a természetvédelmi terület, a táj, a környéken levő tó, amely horgászásra, kirándulásra csábít.
- A környék **épített környezete** szintén a szabadidő eltöltésre ad teret, pl. séta, kirándulás a várhoz, a faluba, a környékbeli kastélyhoz. Az **épített környezet gyakran jelenik meg „háttérként”** a hagyományokból, népszokásokból kialakított programoknál.

FALUSI TURIZMUS

Szellemi rekreáció, szórakozás a falusi turizmusban

- A falusi turizmusban elsősorban a ***néphagyomány, a népszokások, népművészet, népzene, néptánc, étkezés***, amely a tájegység jellegzetességeit mutató *vonzó kulturális program* lehet.
- Az ezek köré épülő rendezvények turisztikai vonzerőt jelentenek. A folklór köré szerveződő programokat sokan szívesen látogatják.
 - ✓ Népművészet, népi építészet
 - ✓ Néphagyományok, népszokások köré szerveződő fesztiválok, rendezvények

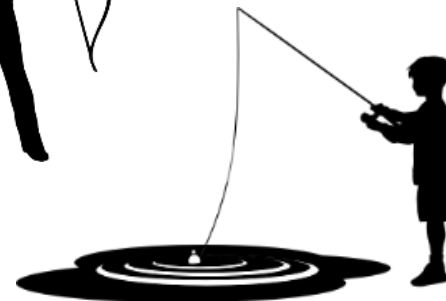
FALUSI TURIZMUS

Aktív fizikai rekreáció a falusi turizmusban

- A falusi turizmus a helyi adottságok függvényében a természethez kapcsolódó *aktív fizikai rekreáció* széles palettáját kínálja.

- ✓ Természetjárás, kirándulás, túrázás
- ✓ Evezés
- ✓ Kerékpározás
- ✓ Lovaglás
- ✓ Vadászat
- ✓ Horgászat
- ✓ Íjászat

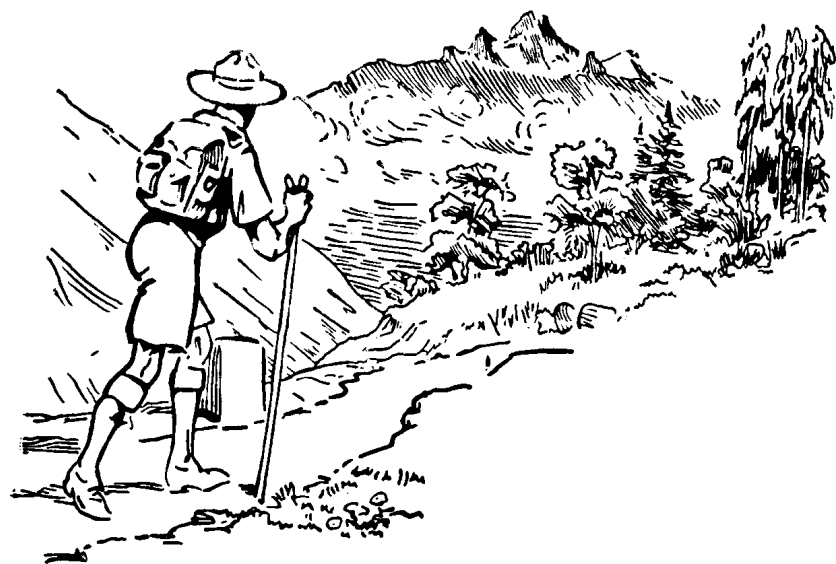

FALUSI TURIZMUS

Természetjárás, kirándulás, túrázás, trekking, tábor

- Egy ***kirándulás*** az élet kellemes élménye, de ***túrázónak*** lenni egész mást jelent. A két fogalom minőségi különbséget jelent, de mindkettő ***természetjárás***. A kirándulás bárki számára elérhető séta a természetben, a túra már komolyabb fizikai felkészültséget, és ismereteket igénylő elfoglaltságot jelent. A természetjárás legmagasabb formája a ***táborozás***.
- A **természetjárás** különböző szakosztályokra bontható. Nemcsak *gyalogosan kirándulhatunk, túrázhatunk, hanem kerékpárral, csónakkal, kajakkal*. Részt vehetünk *lovas kiránduláson, vízitúrán*, stb.
- A **félnapos** városszéli kirándulástól a **többnapos** túráig bármilyen **időtartam** szóba jöhet. Ugyanúgy lehet **egyéni, családi, baráti társasággal** szervezett, vagy **csoportos, szakemberek által szervezett**.

LOVASTURIZMUS

- Szinte *nincs még egy nép, amely történelme, kultúrája ennyire összefonódott volna a lóval*. Magyarországon a lótenyésztés, a lóverseny, a lovaglás, a lovas kultúra nagy múltra tekint vissza. Még él a **lovas nemzet** mítosz, bár sokkal kevesebben tudnak lovagolni ma Magyarországon, mint Nyugat-Európa más országaiban.
- Számtalan lehetőség kínálkozik akár passzív résztvevőként is a lovak köré épített szabadidő-eltöltésre. **Hagyományőrző lovas programok, várjátékok**, vagy **lovasversenyek** remek szórakozást kínálnak minden korosztály számára.
- Egy-egy **ménes megtekintése**, vagy a külföldiek körében népszerű **pusztai lovasbemutatók** a hazai turisták körében is kedveltek. Lovas kultúránk bemutatása a rendezvényeken keresztül nemcsak megismerteti a látogatókat lovas hagyományainkkal, de népszerűsíti is a lovassportot.

LOVASTURIZMUS

- A lovaglás az egyik legszebb szívet-lelket felüdítő terepsport. Abban különbözik döntően a többi sportágtól, hogy *eszköze és sporttársa is élő, gondolkodó lény – a ló.*
- Egyre többen tanulnak lovagolni, és országszerte nő a *hobbyló-tartók* száma. **Lovas iskolák, lovas klubok** várják az érdeklődőket. Itt a bértartás mellett a lovas oktatás, iskola-rendszerű lovaglás, versenyre való felkészítés, tereplovaglási lehetőséggel foglalkoznak. A lovas udvarokban a lóápolás, lótartás rejtelmeibe is betekinthetünk. A nyári hónapokban a lovardák nyári **lovas táborokat** szerveznek.

LOVASTURIZMUS

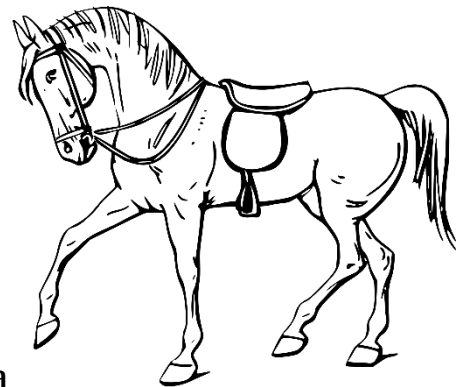

- A lótulajdonosok, vagy a lovaglás szerelmesei szabadidejük nagy részét a **lovardában** töltik. A lótartás folyamatos gondozást jelent. A lovardai fizetett szolgáltatások mellett (*takarítás, etetés, stb.*) a lovakat rendszeresen ápolni, és lovagolni kell.

LOVASTURIZMUS

Lovaglás néhány válfaja

- Díjlovaglás
- Díjugratás
- Military
- Tereplovaglás, lovas túra
- Lovas torna (voltizs)
- Kocsikázás, fogathajtás

LOVASTURIZMUS

- Magyarország *természeti adottságai korlátlan lehetőséget kínálnak a lovaglásra.* A táj alkalmas lovaglásra, lovas túrára, az időjárás kora tavasztól késő őszig kedvező, de hóban is lehet lovagolni. Az igazi lovasok általában évszaktól függetlenül, rendszeresen járnak lovagolni.
- Az aktív szabadidő-eltöltés kiváló módja *a természetbe való kilovagolás.* Tereplovaglás során a természetjárás különleges élményét élhetjük át. A lovaglás *megtestesíti a szabadságot, kikapcsol a hétköznapiakból.* A lovak közelsége energiával és szeretettel ajándékozza meg az embert. Igazi élményt nyújt.

LOVASTURIZMUS

- A tereplovaglás általában csoportos, szervezett formában történik. Lovasiskolák, vagy lovas udvarok szervezésében. **Falusi turizmus egyik lehetséges kínálati eleme.**
- A lovas túra hosszabb, akár többnapos *lovas kirándulást jelent*. Csillagtúra, vagy vándortúra formában a lovasok igazi természetközeli kikapcsolódáson vesznek részt.
- A lovaglás különleges élménye a lovas vadászat. A lovagláshoz kapcsolódó ritka tevékenység a *lovas solymászat, a lovas agarászat, lovas íjászat*.
- Magyarország *fogathajtói hagyománya* mellett nem csoda, hogy népszerű szolgáltatás a kocsikázás. Ellentétben a lovaglással nem kell tudni hozzá lovagolni, így szélesebb rétegek vehetik igénybe. A sétakocsizás (*télen szánozás*) kedvelt vidéki programajánlat országszerte.

VÍZI ÉS VIZEK MENTI TURIZMUS, WELLNESS

- Vízi turizmus olyan szabadidős tevékenység, amelyet vízben, vízen, vízparton végeznek. Magyarország vizek nyújtotta *lehetőségei igen szélesek*. Ugyan tengerpartunk nincs, és sebes folyású hegyi patakok sincsenek, de mind felszíni vizeink (*tavak, folyók, patakok*) mind a felszín alatti vizeink bőséges lehetőséget kínálnak.
- A magyarországi vízi turizmus fejlődését a vízi sportok népszerűsödése segítette. A vízi járművek szabadidő-eltöltésre való használata az üdülőhelyek környékén vált jellemzővé.

VÍZI ÉS VIZEK MENTI TURIZMUS, WELLNESS

- A *gyógy- és wellness turizmus, gyógyvizeinkre épülő turisztikai szolgáltatások* bővülésével egyre több *élményszolgáltatás, vízparti létesítmény* várja a kikapcsolódni vágyókat. A korábban is népszerű fürdőkultúra, mint a szabadidő-eltöltés egyik lehetséges módja a **wellness** térhódításával egyre többeket a *vízhez kapcsolódó aktív és passzív pihenésre* csábít. A vízi turizmus erős szezonálisát a fürdőkultúra-wellness jól kiegyenlítheti. A gyógyvízre épült szolgáltatások egész évben igénybe vehetők.

VÍZI ÉS VIZEK MENTI TURIZMUS, WELLNESS

Víziturizmus formái

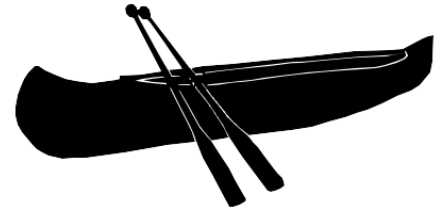

Vízparti üdülés – szabadidő a vízparton:

- A meleg nyári hónapok tömegesen csábítják az embereket a vizek partjára. Sekély tavaink hamar felmelegszenek, de folyóvizeink is alkalmasak a fürdésre. A **víz melletti pihenés, napozás, fürdőzés, játék** a szabadidő-eltöltés kedvelt formái. Sokan utaznak akár egy-egy napra is a Balatonra, vagy más vizeink mellé, hogy élvezzék a víz kellemes hűsítő hatását. Ezért népszerűek a vízparti üdülőhelyek, és ezért van többeknek itt nyaralója.

VÍZI ÉS VIZEK MENTI TURIZMUS, WELLNESS

Vízitúrázás

- Leggyakoribb vízitúrázási eszközök hazánkban a **kajak** és a **kenu**. *Vizeink különösen alkalmasak a kirándulásnak erre a módjára.* Kisebb-nagyobb tavaink, lassú folyású folyóink, holtágak kínálják a természet kincseit.
- A vízitúrázásra *természetvédelmi területeinken, nemzeti parkjainkban* több lehetőség kínálkozik. A ***falusi turizmus keretein belül*** is ajánlható program.
- A vízitúrázásba talán a legszélesebb rétegek lennének bevonhatóak. Viszonylag kis ráfordítással, előképzettség nélkül, szinte bármely életkorban végezhető.

VÍZI ÉS VIZEK MENTI TURIZMUS, WELLNESS

- Kisebb csoportban, vagy családdal, barátokkal bérelt kajakkal, kenukkal *felfedezhetők a nádasok, vizek, vízpartok élővilága, madár lesre, természetfényképezésre, vagy egyszerűen csónakázásra, evezésre mehetünk.*
- Természetvédelmi területek szervezett hosszabb-rövidebb **vízitúrákat** ajánlanak, a félnapostól az egyhetes táborozásig. Sokszor olyan helyekre juthatunk el a vízitúra során, amely egyébként láthatatlan a turisták számára.
- A turizmusban hátrányban levő keleti országrész számára a vízitúrák komoly vonzerőt jelentenek.

KERÉKPÁROZÁS

➤ A kerékpározás nemcsak a *közlekedés ismét kedvelt módja*, hanem *egészségi szempontból* is felbecsülhetetlen szolgálatot tesz a nagyváros egészségtelen légkörében élő embernek. Természetesen a városokban is vannak kerékpárutak, és komoly erőfeszítések történnek a kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtésére, de ez semmiképp nem tekinthető szabadidős tevékenységnek.

➤ *A szabadidős kerékpározás a város zöld területein, vagy városon kívül zajlik.* A kerékpározás egészséges mozgás. Kitűnő szabadidő-sport. A fizikai aktív rekreáció egyik népszerű módja. Élettani oldalát vizsgálva olyan izommunka, mely a testnek csaknem egész izomrendszerét igénybe veszi. Attól függően, hogy milyen intenzitással, és milyen terepen, mennyit tekerünk *különböző szinten végezhető*.

KERÉKPÁROZÁS

- A legtöbb ember *ülőmunkát* végez, de a *mozgáshiányos életmód* általános foglalkozástól, és életkortól függetlenül. Amikor a szabadba, és a mozgásra vágyunk a kerékpár sokak számára elérhető lehetőség. A természetjárás és kerékpározás együttesen különlegesen nagy élmény lehet.
- Igényeinktől függően egyszerűen csak felpattanhatunk a kerékpárra, és máris élvezhetjük a mozgás nyújtotta kikapcsolódást. Számptalan lehetőség kínálkozik egy kis kerékpározásra. ***Rövidebb-hosszabb szervezett kerékpártúrákon is részt vehetünk.*** Országúti kerékpártúrák, kerékpárutakon szervezett, vagy terepkerékpár-túra egyaránt van a kínálatban.
- *Hazánk domborzati és éghajlati viszonyai kedvezőek a kerékpározáshoz.* Vidéki szállodák, szálláshelyek, falusi turizmus szolgáltatásaiban megtalálhatjuk a ***kerékpárkölcsonzést.*** Kerékpárral felfedezhetjük a környéket, barangolhatunk a vidéken.

VADÁSZAT

- A vadászat az *ember legősibb tevékenysége*. Az emberiség egész történelmét végigkíséri az egész Földgolyón.
- Az idők során szerepe sokat változott. Az évezredek alatt a vadászat az életfenntartási feladatát felváltották a természetközelséghez, kikapcsolódáshoz, szórakozáshoz, társadalmi élethez köthető tartalmak. **Ma a szabadidő-eltöltés egyik formája**. A hivatásos vadászok mellett sokan hódolnak szabadidejükben vadászszenvedélyüknek.

VADÁSZAT

- *A vadászt elsősorban a természet szeretete viszi ki a természetbe. Aki nem tud örülni a természet apró csodáinak és csalódást érez, ha vadászata nem hoz terítékre vadat, az soha nem lesz igazi vadász.*
- *A vadászat **vadászvizsgához**, érvényes **vadászigazolványhoz** (vadászjegy) kötött tevékenység. A vadászat vadászterületen folyik, és különböző vadászdíjnyelvekre tagolódik.*
- *Bár késő tavasszal, és nyáron is lehet bizonyos vadakra vadászni, a fő vadászdíjnyelv szeptembertől január végéig tart.*

VADÁSZAT

- A **vadászat** *részletes szabályait törvények rögzítik*. A törvényi előírás mellett a vadászat nagy fegyelmet, az írott, és íratlan **vadászetika** betartását követeli meg. **A vadászatnak megvan a maga kultúrája. A vadászetika az állatok tiszteletének és a vadásztársak védelmének és tiszteletének elve.** Az egyik legismertebb ezek közül a tiszteletadás az elejtett vadnak, vagy a tilalmi idők betartása.
- Magyarországon *kiváló vadászterületek* vannak. Vadban gazdag állomány található több helyen szerte az országban. *A vadászterületek egyik speciális fajtája a vadaskert. **Vadaskert** a vadászat céljából tenyésztett állatok tartása kerítéssel elzárt vadászterületen.*
- A vadászatnak különböző formáit, és fajtáit ismerjük. A vadászat lehet **egyéni** (3 főig), vagy lehet **társas**. A vadászat lehet **nagyvad,** vagy **apróvad vadászata.**

VADÁSZAT

➤ Magyarországon gyakrabban előforduló
vadászható nagyvadak:

- ✓ Szarvas (*gímszarvas, dámvad*)
- ✓ Őz
- ✓ Vaddisznó
- ✓ Muflon

➤ Magyarországon gyakrabban előforduló
vadászható apróvadak:

- ✓ Fácán
- ✓ Fogoly
- ✓ Szalonka
- ✓ Vadkacsa
- ✓ Nyúl

VADÁSZAT

Ismertebb vadászati módok

- **Lesvadászat** (*leggyakrabban magaslesről*)
- **Cserkelés** (*apró lesek sorozata, a vadász „becserkészi”, és úgy ejti el a vadat*)
- **Barkácsolás** (*kocsival, szánnal megközelítve ejtik el a vadat*)
- **Hajtás** (*hajtók, kutyák a vadászok felé terelik a vadat*)
- **Lovas rókavadászat** (*a lovaglás és a vadászat csúcsa*). Manapság az igazi lovas rókavadászat ritka, inkább a tereplovaglás egyik fajtájaként eljátszzák.

VADÁSZAT

- *Természetvédelem, vadgazdálkodás és vadászat.* Ezek a fogalmak nem választhatók el egymástól.
- Az eredményes természetvédelem alapfeltétele az összehangolt munka, amely a terület **vadgazdálkodására** is kiterjed.
- Az, hogy egyes területeken mennyi vadat lehet elejteni **vadgazdálkodási terv** alapján dől el. *A túlzott vadászat ugyanúgy megbontja a természet egyensúlyát, mintha hagyjuk az egyes fajok túlszaporodását.*
- A vadak mezőgazdasági területen okozott kára a **vadkár**. A vadászat egyik feladata a vadkármentesítés.

HORGÁSZAT

- A **horgászat** a vadászattal egyidős, az *ember ősi tevékenysége*. Ma a természetben folyó hobby, szabadidő-sport.

- Horgászni Magyarországon megközelítőleg *130.000 hektár* természetes vízterületen lehet.
- A horgászok létszámának alakulásából látható, hogy a sporthorgászat iránti érdeklődés először a *1960-as években* növekedett meg nagyobb mértékben. Majd a *hetvenes évektől kezdődött egy újabb fellendülés*, amikor egyre több természetes víz került közvetlenül horgászszervezetek, egyesületek hasznosításába.

HORGÁSZAT

- Természetesen mindehhez nagymértékben hozzájárult *a szabadidő természetben való kulturált eltöltése iránti igény, a rekreációs (aktív pihenési, kikapcsolódási) igények növekedése.*
- A közlekedési lehetőségek javulásával a horgászok egyre több távolabbi *horgászható vízterületet* tudtak felkeresni és ismerték meg azok szépségét, horgászati sajátosságát, vonzerejét, az ott fogható halállományt.
- A vizekhez irányuló üdülturizmus és kapcsolódó *horgászturizmus* is egyre népszerűbb lett. Napjainkban a mindennapi élet ezernyi gondjából százezreknek biztosít teljes kikapcsolódást.

HORGÁSZAT

- Magyarországon ma **a lakosság 3,2%-a horgászik**, ezzel az aránnyal az európai középmezőnybe tartozunk.
- A vizekben igen gazdag országokban - mint például a skandináv országokban - a lakosság több mint 50 %-a horgászik. Angliában és Franciaországban a horgászok száma meghaladja a négy millió főt.
- A hozzánk hasonló méretű és adottságú országokkal összevetve jó arányt mutat a hazai horgásztársadalom nagysága. *Az elmúlt években öröndetesen nő a gyermek horgászok száma és évről-évre egyre több hölgy hódol a horgászat szenvedélyének.*
- Magyarországon a horgászatot a **halászati-horgászati törvény** és kapcsolódó rendeletei szabályozzák. *Horgászvizsgához, és érvényes horgászjegyhez kötött a gyakorlása.*

HORGÁSZAT

Ismertebb Magyarországon horgászható halfajták

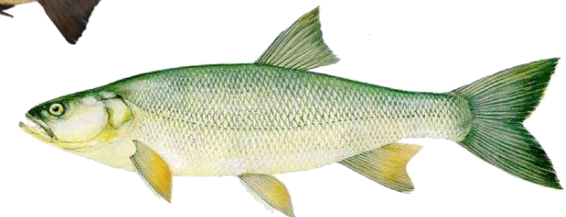
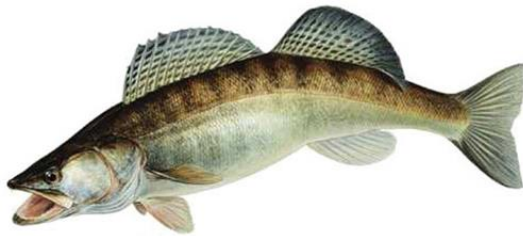
➤ Ragadozó halak:

- ✓ süllő-fogas,
- ✓ harcsa,
- ✓ csuka

➤ Növényevő halak:

- ✓ ponty,
- ✓ keszeg,
- ✓ balin

TÉLI SPORTOK

- Hazánk éghajlata, és földrajza *nem mindig kedvez a téli sportoknak*. Bár kétségtelenül vannak a téli szabadidő-sportoknak hagyományai Magyarországon (*balatoni fakutyázás, városligeti korcsolyázás*) Európa más országaiban a téli sportoknak sokkal nagyobb kultúrája, és népszerűsége van.

TÉLI SPORTOK

- A téli sportokhoz leginkább **hideg, és hó** kell. Mivel ez a kettő nem mindig áll rendelkezésünkre itthon, és nehezen tervezhető előre, a téli sportok kedvelői gyakran *hóbiztos helyekre külföldre utaznak*.
- Az elmúlt közel két évtizedben a **„második”**, téli időszakra eső rövidebb **szabadság** egyre többek számára igénybe vehető. Sokan utaznak egy hétre, vagy hosszú hétvégére az Alpokba, vagy a Kárpátokba. Ausztria mellett Olaszország, Szlovénia, Szlovákia, Franciaország a kedvelt úticélok.

TÉLI SPORTOK

Legnépszerűbb téli sportok

- sielés (lesiklás, sífutás, snowboard)
- szánkózás
- korcsolyázás

HOBBY

- A hobby, vagy korábban „passzió” *a szabadidőben végzett, pihenést, kikapcsolódást szolgáló tevékenységek gyűjtőneve.*
- Hobby *érdeklődés és örömszerzés miatt van, nem anyagi eredményekért.* Hobby lehet *különböző tárgyak gyűjtése*, a *barkácsolás*, a *sport* és a *művelődés* is. Tarthatunk kutyát, vagy más *állatot*.
- Az elmélyülten végzett hobby során *alapos ismeretekre, jártasságra és készségre, tudásra és tapasztalatra tesz szert valaki* (pl. rádióamatőrök).

HOBBY

- Ami az **egyik embernek hobby, a másik embernek foglalkozás** vagy hivatás.
- Egy számítógépes játékesztelő hobbiként szerethet főzni, míg egy szakács imádkhat számítógépes játékokat játszani. A kertészkedés lehet hobby, de a kertész számára kenyérkereseti forrás.
- Általánosan fogalmazva, ha valaki egy munkát a rajta keresztül élvezhető szórakozásért és nem a fizetség ellenében végez, akkor azt amatőrnek „szerelemből” vagy hobbiból dolgozónak tekintik, hogy megkülönböztessék a hivatásostól, aki ugyanaz.

Szabadidő eltöltés és Vendéglátás

Közös jellemzők, szervezési szempontok

➤ **Családi programjaink** nagyságrendjüket tekintve nagy szórást mutatnak.

➤ Általánosságban elmondható, hogy a **szűk családi körben, otthon megünnepelt családi események** sokkal gyakoribbak. (Család nagyságától függően akár minden hétvégére eshet egy-egy kisebb összejövetel.)

➤ **Nagyszabású családi rendezvények** ritkábban fordulnak elő. Értelemszerűen ritkábban adódik alkalom **esküvőre, kerek évfordulóra**, mint **névnapra**, vagy **születésnapra**.

✓ Esküvők, nagy létszámú vendégségek gyakran kerülnek házön kívül megrendezésre. Ennek egyrészt az az oka, hogy ezzel is hangsúlyozzuk az ünnepi jelleget (*a helyszín megválasztása*), másrészt több embert tudunk vendégül látni. *Ilyenkor a vendéglátóipar, és az idegenforgalom szolgáltatását vesszük igénybe.*

Közös jellemzők, szervezési szempontok

- Egyre gyakoribb a *hétvégi családi éttermi ebéd*, és gyakran ott ünneplik meg valamelyik családtag születésnapját-névnapját. Sokaknak nincs idejük otthon főzni, készüldni, kicsi a lakásuk, mások elegánsabbnak tartják az éttermi ünneplést, és vannak akik egyszerűen kényelmi okokból választják az éttermi szolgáltatásokat. *Egy-egy elegánsabb, vagy divatosabb vendéglátóipari egységben elköltött étkezés emelheti az ünnep hangulatát, presztízsértéke lehet.*
- Szórakozóhelyeken is egyre gyakrabban találkozhatunk családi-baráti ünneplő társaságokkal.

Közös jellemzők, szervezési szempontok

- Családi rendezvényeken *a résztvevők* általában ismerik, sőt **jól ismerik egymást**. Nem okoz problémát a kötetlen társalgás. *Sok a közös téma, a közös élmény*. Az „újonnan érkezők” is könnyen bekapcsolódnak a beszélgetésbe.
- A résztvevők köre életkor szerint nagyon különböző lehet (*gyerekektől az idős nagyszülőkig*).
- Sokszor a családi események **ismétlődő rendszerben** zajlanak. A rokonok-barátok tudják a **neves családi napok dátumát**, és előre érdeklődnek, hogy mely napon lesz a köszöntés.
- Gyakori, hogy egy összejövetelen megbeszélésre kerül a következő családi találkozó időpontja.

Közös jellemzők, szervezési szempontok

- **Hagyományok** minden családban vannak. Ezek teszik még összetartóbbá a családi közösségeket.
- A legtöbb családi ünnepet magunk szervezzük, **hivatásos rendezvényszervezőt** legfeljebb különlegesebb alkalmakkor – esküvő, kerek évforduló, stb. – veszünk igénybe.

Közös jellemzők, szervezési szempontok

- *Írásbeli meghívót* csak nagyobb családi eseményre készítünk. Ilyenkor ajánlatos az esemény előtt pár hónappal szétküldeni a meghívókat, hiszen akár több száz meghívottat kell értesíteni, és azt szeretnénk, hogy minél többen eljőjenek.
- Nagyszabású családi rendezvények, mint *pl. az esküvő szervezése, és lebonyolítása* **komplex feladat**. Ha magunkra vállaljuk ezt a munkát a tennivalókról, határidőkről forгатókönyvet, költségvetést készíthetünk.
- Ahhoz, hogy a családi rendezvényünk gördülékenyen lebonyolódjon **rengeteg szervező munkára** van szükség.

Közös jellemzők, szervezési szempontok

- Szűk körű családi ünnepségek, vagy baráti találkozók időpontját általában **telefonon egyeztetjük**.
- Ezek az időpontok **leggyakrabban hétfővégre esnek**. A céges rendezvényekkel szemben a *családi-baráti összejöveteleket péntek este, és szombat-vasárnap bonyolítjuk*.
- Az üzleti ebédek-vacsorák hétköznapra, a családi közös ebédek-vacsorák hétfővégre, és ünnepnapokra esnek. Ez alól talán a szabadságolási időszak kivétel.
- Talán az a legmeghatározóbb, hogy **milyen rendezvényről van szó**. Az, hogy pl. kinek tartunk születésnapot, esetleg hányadikat, mikor – melyik hónapban – tartjuk már sok mindent meghatároz. A meghívottak körét, az időpontot, az esemény jellegét, sőt talán a helyszínét is befolyásolja az **ünnepelt személye**.

Közös jellemzők, szervezési szempontok

- Például, ha **gyerekekről** van szó a *szombat délutáni időpontot* fogjuk előnyben részesíteni. *Hívhatunk játszótársakat az óvodából, iskolából.* Ekkor a család mellett szülőket és a gyerekeket is vendégül látjuk. *Szendvicseket, falatkákat, tortát* fogunk kínálni. Az *alkoholmentes üdítők* kerülnek előtérbe. A gyerekek szórakozására közös játékokat játszhatunk. Jó idő esetén a kertben – telken – nyaralóban is tarthatjuk. Kombinálhatjuk más programmal (*kirándulás, bowlingozás, korcsolyázás, stb.*)

Közös jellemzők, szervezési szempontok

- Ezzel ellentétben ha pl. kerek *30-40-50-stb. éves születésnapot ünneplünk* pénztárcánknek, és kedvünknek megfelelően már **az esti órák, a vacsorával egybekötött zenés-táncos rendezvények (házibuli)** is szóba kerülhetnek.
 - ✓ Minél több vendéget hívunk, annál valószínűbb, hogy **„kinőjük” az otthonunk** nyújtotta kereteket.
 - ✓ A felkínált ételválaszték a **szendvicsektől/falatkáktól a többfogásos vacsoráig terjedhet**. Italkínálatban az **alkoholos italok** is előtérbe kerülnek.

Happy
Birthday

Közös jellemzők, szervezési szempontok

- Fenti példán keresztül láthatjuk, hogy szinte végtelen variációt kínálnak még az olyan gyakran ismétlődő alkalmak is, mint egy születésnap. A többi családi rendezvényszervezési szempontjait a hasonlóan végezhetjük el. **Rengeteg alkalom, és variáció kínálkozik egy kis közös együttlétre.**
- Szervezéskor *családi tradíciókat, hagyományokat, társadalmi szokásokat* is figyelembe vesszük, de *divatirányzatok*, és *anyagi lehetőségeink* is befolyásolnak bennünket.

VENDÉGFOGADÁS ELŐKÉSZÜLETEI

- Az ünnep egyfajta **öröm**. Az örömet pedig szeretjük megosztani másokkal, ezért ünnepi alkalmakra **vendégeket** hívunk.
- Bár népszerűek a házon kívüli magánrendezvények, leggyakrabban szűk családi-baráti körben otthonunkban ünnepelünk. A vendégeket pedig megkínáljuk „**vendégül látjuk**”.

VENDÉGFOGADÁS ELŐKÉSZÜLETEI

- Az ünnepi alkalmakon kívül, *baráti- családi kapcsolataink ápolására, saját szórakozásunkra gyakran hívunk vendéget, esetleg minden különösebb ünnepi alkalom nélkül.*
- Ha meghívásban részesültünk a vendéglátást illik viszonzni.
- Ilyenkor jó ételek és italok mellett általában elbeszélgetünk. Akár családi ünnepről akár egyszerű baráti vendégeskedésről van szó a vendégfogadás előkészületei nagyjából megegyeznek.

VENDÉGFOGADÁS ELŐKÉSZÜLETEI

✓ Vendégfogadás időpontjának kijelölése

✓ Vendégek meghívása

✓ Étél-italkínálat összeállítása

✓ Étél-italkínálat beszerzése

✓ Takarítás – dekorálás – terítés (*esetleg fűnyírás vagy hólapátolás*)

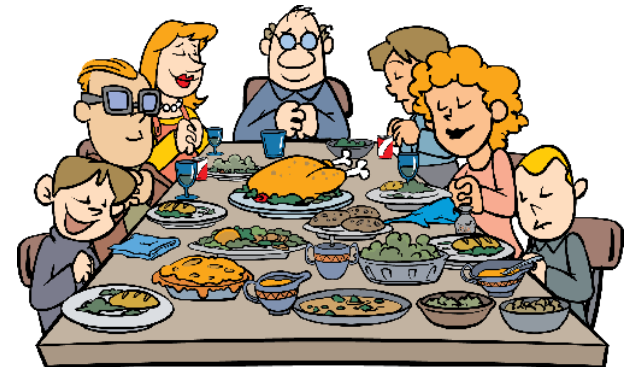
✓ Sütés – főzés

✓ Vendéglátók öltözködése

✓ Vendégek fogadása

✓ Vendégek szórakoztatása, italkínálás, tálalás

✓ Vendégek távozása után rendrakás, mosogatás, stb.

VENDÉGFOGADÁS ELŐKÉSZÜLETEI

- Amikor vendéglátók vagyunk nemcsak az ételek-italok megvásárlásával, elkészítésével kell időre elkészülnünk, de környezetünknek, és saját magunknak is a vendéglátás jellegének **megfelelően vendégek érkezésére készen kell állnia.**

- Hacsak nem közös sütés-főzésre hívjuk a vendégeket az ételeknek készen, vagy előkészített állapotban, az italoknak behűtve, az asztalnak megterítve illik várni a meghívottakat.

- Kellemetlen, ha a házigazda még öltözködik, a háziasszony pedig szabadkozik, hogy nem volt ideje fodrászhoz menni, amikor a vendégek megérkeznek.
- **Ha mindennel időben elkészültünk házigazdának, és vendégnek egyaránt kellemes időtöltés az otthoni vendéglátás.**

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

- Korunk emberét az urbanizációs ártalmak előli menekülés hajtja a *rég elfeledett, de ma is feleleveníthető* **hagyományok** felé.
- A technikai forradalom korszakában élő ember egyre jobban vágyódik vissza a természetbe. Minden lehetőséget megragad, hogy szabadidejét családi, vagy baráti körben a természethez kapcsolódva töltsse el.
- Családi és baráti összejöveteleken szeretünk jól étkezni. A kertekben, hétvégi házakban, kempingekbe, kirándulásokon elmaradhatatlanok a **közös sütés-főzések, hangulatos szabad téri étkezések**.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

- A társaság tagjai mindenkor nagy érdeklődéssel kísérik a szabadban sütés-főzés, és tálalás műveleteit. Ez a látvány szórakozást, az ételek illata, íze felejthetetlen élményt nyújt.

- A szabadban étkezésnek különös a varázsa. A természet nyújtotta keret, a szabadtéri tűz, és még számtalan kiegészítő (naplemente, fáklya, lampion, madárcsicsergés) teszi kellemessé, hangulatossá ezeket a programokat.
- A szabadban sütés-főzéshez nélkülözhetetlen a **tűz**. Számos évszázadok óta használt sütő-főző eszközt használunk a szabadban, úgy mint a **bográcsokat, nyársakat, rostsütőket, diszkoszsütőket, kemencéket**. A régi eszközöket napjainkban kiegészítik a **modern összerakható, hordozható kerti-kempingtűzhelyek, grillsütők**.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Bogrács

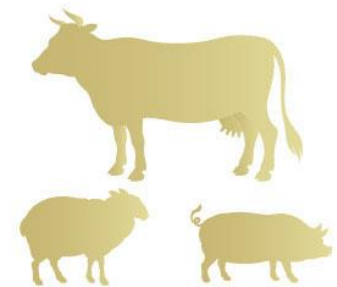
- A **bogrács** szabadtűzi főzőedény. A mai bogrács őse a *cserép üst* a honfoglaló magyarokkal került a Kárpát-medencébe. **A bogrács a magyar konyha egyik szimbóluma.**
- A bográcsban készült – általában magyaros – egytálétel lehetőséget teremt a szabadban való közös étkezésre, ételkészítésre, együttlétre. A **bográcstársaság** szavunk is utal erre a közösségi szerepére.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Bogrács

- A bogrács alakját tekintve kétféle lehet. A ***gulyásfőző*** felfelé szélesedő, a ***halfőző*** pedig fent szűkebb.
- Változatos méretben, az asztali, tálalást szolgáló egyszemélyes mérettől kezdve a 4-6 literes átlagos méreten át megtalálhatjuk a 15 – 20 literes óriásokat is.
- Családi-baráti nyári összejövetelek egyik slágere a **közös bográcsolás**. Nagyobb társaságot is könnyedén vendégül láthatunk **kiugró költségek nélkül**. Számíthatunk rá, hogy a magyar konyha alapételeit (*bográcsban könnyen és jól elkészíthetők*) mindenki szereti.

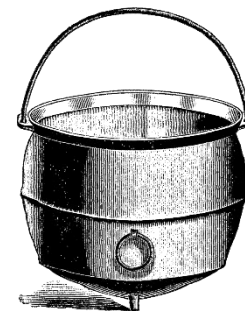

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Bogrács

Legnépszerűbb bográcsban készíthető egytálételek:

- ✓ Halászlé
- ✓ Bográcsgulyás
- ✓ Gulyásleves
- ✓ Lecsó
- ✓ Paprikás krumpli
- ✓ Birkapörkölt – egyéb pörkölt
- ✓ Pince paprikás /gulyás
- ✓ Slambuc

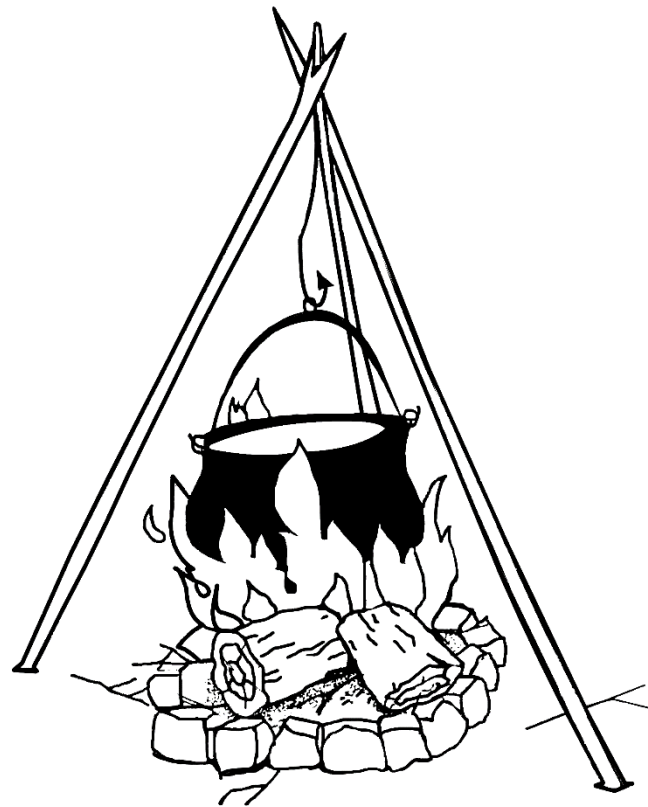

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Bogrács

- A *bográcsba az ételek 2-3 óra alatt készülnek el*, ezért a házigazda is könnyen csatlakozhat a tűz körül ülő vendégekhez egy-egy pohár borra, vagy falatkákra, pogácsára.
- Szezonban *vidéki vendéglők, csárdák* kínálatában is gyakran szerepel a nyílt tűzű bográcsolás. *Nyári rendezvények* kísérőjeként (*búcsú, vásár, stb.*) is rendszeresen feltűnnek a bográcsételek.
- Nagy népszerűségnek örvendenek a *halászlé, és gulyásfőző versenyek*. A nyári szezonban országszerte több kerül megrendezésre, ahol a profik mellett a vállalkozó kedvű amatőrök is kipróbálhatják főzőtudományukat. Egynapos program keretében nemcsak a régió vonzáskörzetéből több ezren is részt vesznek egy-egy nagyszabású bográcsprogramon.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Nyárs

- Legegyszerűbb a frissen készített fanyárs, amelyet közvetlenül a sütés előtt vágnak. *A tartós nyársak fémből készülnek.* Az egyszemélyes kis, díszítő nyárstól kezdve, az ökörsütésre is alkalmas nyársig számtalan nyárrsal találkozhatunk.
- A nyárson sütés legegyszerűbb módja, mikor a nyárs kihegyezett végére felhúzzuk a pecsenyét, és a tűz/parázs fölé tartva szabad kézzel forgatva, megsütjük. Ez a klasszikus „*tábori szalonnasütés*” még ma is a gyerekek egyik kedvence.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Nyárs

- A nyárs oly módon is használható, hogy mindkét végét rögzítjük, *szabad kézzel, vagy fogantyúval/automatával forgatjuk*. Ezzel a módszerrel akár egész állatok is megsüthetők. Manapság az utak mellett találhatunk ilyen nyárssütőket, melyek az éppen sülő étel látványával csalogatják az úton lévőket.
- Végül nyársakat *grillsütő rácsára is helyezhetünk*.
- A nyársra ízlés szerint kisebb kockákra vágott **húsokat, szalonnát, kolbászt, hagymát, zöldséget** húzhatunk.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Nyárs

➤ Legismertebb nyársételeink:

- ✓ Saslik / rablónyárs
- ✓ Egészben sütött:
 - szárnyasok,
 - birka,
 - malac,
 - ökör.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Diszkosz

- A lezárt **diszkoszban** 60-90 perc alatt parázs között a húsok, fűszerek, burgonya, zöldségek összesülnek.
- A diszkosz öntöttvasból, vagy rozsdamentes acélból készülhet.
- Akár **recept**, akár **saját fantáziánk** szerint rétegelve helyezzük a diszkoszba a zöldségeket, fűszereket, húsokat.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Rostély / rostsütő / grillrács

- A **rostélyt** sütéshez használjuk. Helyezhetjük szabad tűz parazsa fölé, de egyre elterjedtebbek az összeállítható grillsütők. Ezekbe általában *faszenet* teszünk. **A húsokat nem tűzön, hanem parázson sütjük**, ezért számításba kell vennünk, hogy a parázs elkészültéhez idő kell (*esetenként 1 óra is*).

- A szelet húsokat/halakat előre **befűszerezzük, bepácoljuk**. Legnépszerűbbek a tarjából, szűzerméből, csirkemellből, pulykamellből esetleg borjúhúsból készült **flekkenek**. Bátran fűszerezzük a húsokat. A fokhagyma mellett használhatunk friss kerti fűszereket is.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Rostély / rostsütő / grillrács

- Halak közül a **fogas** mellett egyre nagyobb teret hódítanak maguknak az **egészben sült tengeri halak**. Sóval, borssal, citromfüves fűszerezhetjük őket.
- Nyári **zöldségeket is grillezhetünk**. Cukkínit, padlizsánt, paradicsomot. Salátákkal kínáljuk őket.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Italok megválasztása

- Az italok összeállításakor a társaság megoszlásán kívül (*gyerekek, autósok, idősek, külföldiek, stb.*) vegyük figyelembe, hogy milyen ételeket kínálunk. Mivel nyári szezonban történik a vendéglátás számíthatunk arra, hogy a meleg miatt sok ital fog elfogyni. Az ételekhez illő **alkoholos italok** mellett ne feledkezzünk meg megfelelő mennyiségű **ásványvízről, üdítőről**.
- Magyaros ételek, bográcsételek mellé hazai italsorokat, **magyar borokat** kínáljunk. **Külföldi italokat, koktélokat, borokat** inkább a mediterrán jellegű grillételekhez párosítsuk.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

- Kerti sütés-főzéshez elengedhetetlen a **jó idő**. Szélvihar, vagy eső könnyen elmoshatja előkészületeinket. Ha időben változtathatunk az időpontra természetesen áttehetjük másik alkalomra, de ha már a vendégek megérkeztek, esetleg elkezdődött a főzőcskézés a jó hangulat remélhetőleg áthidalja majd a természet okozta problémákat.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Étkezési alkalmak a szabadban

- Napszak szerint a szabadban elköltött étkezéseket a szokásos módon megkülönböztethetünk: *reggeli, ebéd, uzsonna és vacsora*.
- *Vendégek fogadására* általában az *ebédet, a délutáni órákat, és a vacsorát szoktuk választani*. Gyakran egész naposak, késő délelőttől, estig tartanak a *gulyás partik*. Míg az esti szabadban elköltött étkezések csak a nyár legmelegebb időszakában szokásosak, napközbeni szabadtéri sütést-főzést jó idő esetén tavasztól őszig rendezhetünk.
- Alkalom szerint megkülönböztethetünk *családi események* megrendezését a szabadban, pl. *születésnap, névnap, házassági évforduló, keresztelő*, stb.
- Kapcsolódhat az étkezés valamilyen *kerti munkához, vagy szürethez, esetleg építkezéshez*, mint például *házavató, vagy szezonnyitó/ záró (vitorlásszezon-nyitó, nyaralószezon-záró) összejövetel*.

SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Étkezési alkalmak a szabadban

- A *nyár, a hétvége a pihenés időszaka*. Kártyázás, vitorlázás, horgászás szintén jó ürügy lehet egy kis közös evés-ivásra.
 - Láthatjuk *bármilyen alkalom megfelelő lehet egy kisebb kerti mulatság szervezésére*. Aszerint, hogy a hangsúlyt az összejövetel mely részére helyezzük nevezhetjük különbözőképpen szabadtéri rendezvényünket. Az elnevezés során a hagyományos magyar kifejezések mellett megjelennek az angol nyelvű meghatározások is. Gyakran a hétköznapi nyelvben együtt szerepel a kettő.
- ✓ *Bográcsolás – gulyás-party*
 - ✓ *Gyermekek zsúr – party (buli)*
 - ✓ *Barbeque – kertigrillezés, sütögetés, stb.*

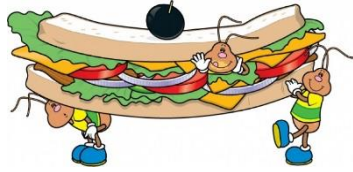
SÜTÉS-FŐZÉS A SZABADBAN

Étkezési alkalmak a szabadban

- Az ilyen szabadban rendezett – rendszerint délután kezdődő – estébe nyúló társas összejöveteleken ***a meghívott vendégek szabadon mozognak a kertben, a teraszon és a lakás csatlakozó helységeiben.***
- A háziak ***kínálják a büféasztalokra felkészített ételeket, italokat.*** Gyakori, hogy a hideg kínálatot a vendégek előtt készített bográcsban főtt, vagy nyárson, illetve rostélyon sült ínycsiklandozó ételek követik.

KIRÁNDULÁS, PIKNIK, KEMPINGEZÉS

- Természetesen a sütés-főzés a szabadban nemcsak saját kertünket, telkünket jelenti, hanem *kirándulások, kerékpártúrák, vízitúrák, kempingezések étkezését* is.

- A **piknik** a városi ember kedvelt időtöltése. Egy kellemes napon *erdei séta, vagy kirándulás közben otthon a magunkkal hozott ételeket, italokat a természetben megpihenve fogyasztjuk el.*

- Más szabadban eltöltött programokhoz – *horgászat, vadászat, kerékpározás, tereplovaglás* – is szinte mindig kapcsolódik piknik. Hideg ételek, szendvicsek kerülnek elő a **piknik kosárból**, de vannak akik tüzet raknak, és a természetben bográcsolnak, vagy sütögetnek. A kiképzett tűzrakóhelyek, a magunkkal vihető kis bográcsok, rostélyok, és az erdőben vágható nyársak mind arra csábítanak, hogy magunk készítette meleg ételt együnk.

KIRÁNDULÁS, PIKNIK, KEMPINGEZÉS

- Hobbivá vált a **saját présház, borospince**. Egyre több magánháznál, szőlősgazdánál vehetünk részt borkóstolón. A **borkóstoló összekapcsolható fő étkezéssel**, de külön programként is szervezhetünk pincelátogatást. Kiránduláshoz is köthetjük.

- A kempingezés elválaszthatatlan a szabadban történő sütés-főzéstől. Ilyenkor a **konyhai eszközök** szélesebb tárat vihetjük magunkkal. Az étkezést **összecsukható székek- asztalok** tehetik kényelmessé.

BORTURIZMUS

- A *bortermelés és borfogyasztás* szervesen kapcsolódik Magyarországhoz. A borhoz kötődő szokások, tradíciók, társadalmi, gazdasági, kulturális értékek beleépültek mindennapjainkba, és hol nagyobb, hol kisebb szerepet töltenek be.

JÁTÉKOK SZEREPE A SZABADIDŐ-
ELTÖLTÉSBEN, ANIMÁCIÓ

KULTÚRA ÉS SZABADIDŐ

Az ember játszó lény – homo ludens

- A **játék** egész életünket végigkísérő tevékenység. Játszik a gyerek, de játszik a felnőtt is. A játéknak minden életkorban más a szerepe.
- A játék a gyerek fő tevékenységi formája:

- ✓ megismeri önmagát,
- ✓ megismeri a körülötte levő világot.

- A játék **nem felesleges időtöltés** a felnőttek számára sem, a játéknak komoly funkciója van életünkben.
- A tanulás, a munka során elemésztett **energiánk pótlására** a pihenés mellett kikapcsolódás, szórakozás nyújt megoldást.
- A játék a szórakozás egyik formája, így az **egészséges életmód eleme**.

Az ember játszó lény – homo ludens

- A játék nem választható el a kultúrától.
- A játékelméletek **a játék különböző oldalát** hangsúlyozzák.
- A játéknak szerepe van:
 - ✓ a személyiség kibontakozásában,
 - ✓ a személyiség fejlesztésében,
 - ✓ a szocializáció folyamatában.
- A játék **feszültségcsökkentő, felszabadítja az energiákat**. Közösségfejlesztő, és egyénfejlesztő egyszerre. **Szórakoztat, kikapcsol, és örömet okoz.**
- A játék elve legmarkánsabban a **sportokban** felfedezhető fel.

Szocializáció: Az egyén beilleszkedése a társadalomba. A társadalom életében való hatékony részvételhez szükséges szabályok, normák elsajátítása.

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- Az animáció szó latin eredetű. **Animo: éltet, feltüzel** szótőre vezethető vissza. Bővebben: *valakik egy közösséget valamilyen tevékenységre aktivizálják, lelkesítik, buzdítják, bátorítják, biztatják.*
- Az animáció szó a magyar nyelvben elsősorban a rajzfilmekből ismerős: az **animációs filmen** a rajzok, az élettelen tárgyak mozgásba lendülnek, életre kelnek.
- A **pedagógiában** a gyermekek és fiatalok iskolán kívüli szabadidős foglalkoztatását értik a játékon.
- A **felnőttképzésben** a résztvevők öntevékenységen és együttműködésén alapuló módszerek jelzőjeként szokták alkalmazni.
- **Kulturális területen alkalmazva:** lelket önteni egy közösségbe, ezáltal aktivitást előidézni.

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- Az animáció újabban a szabadidő ipar kulcsfogalma lett.
- Az idegenforgalomban hatásos eljárást és módszert értünk rajta, amelyet – más egyéb szempontok mellett – ***a vendég élményszerzése céljából alkalmazunk.***
- Az animáció **bátorítás a szabadidőben, vagy az üdülés során felkínált programok igénybevételére.** Másképpen: **közös cselekvésre ösztönzés a szabadidőben történő élményszerzésre.**
- Az animáció azzal, hogy befolyásolja a szabadidő eltöltés tartalmát és formáit közvetlenül vagy közvetve ***társadalmi funkciót lát el.***

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- Szabadidő szervezés szempontjából megkülönböztethetjük, amikor a szabadidős program választása az **animációs kínálat köré csoportosul**, más esetben **csak kiegészíti, kísérőelemként tartalmazza**.
- Az animáció a program tartópillére, vagy kiegészítő eleme. Például:
 - Azért megyünk el a ***Mesterségek Ünnepe***re, mert kézműves foglalkozásokat, családi és gyerekprogramokat keresünk a hétvére, vagy a kirakodóvásárt szeretnénk megtekinteni, és „elcsábulunk” az aktív programokon való részvételre.
 - ***Bowlingozni*** indulunk, vagy a sörözőben kedvet kapunk a bowlingozáshoz.

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- Szabadidő ismereteken belül → **aktív, közösségi, szervezett animációról beszélünk:** hagyományőrző fesztiválok, kézműves foglalkozások, vagy éppen művelődési házak családoknak ajánlott hétvégi, ünnepnapokhoz kapcsolódó kínálata.

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- Az animációs programok nagy része a *gyerekeken keresztül közelít a családok felé* → a *családos emberek* túlnyomó többsége – csakúgy, mint az éves szabadságát – a gyerekei, unokái köré szervezi.
- Az az állítás, hogy „*a felnőtt is jól érzi magát, ha a gyerekek jól szórakoznak*” a hétvégi programokra is igaz.
- A foglalkozások alatt – csakúgy, mint az üdülőhelyi animáció idején – a felnőttek *vagy bekapcsolódnak, vagy a kapcsolódó kínálatból érdeklődésüknek megfelelőek felé fordulhatnak.*

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- A *családokra is közösségfejlesztő hatású* a közös animáció. Olyan programokra látogatunk el együtt, vagy olyan dolgokat csinálunk együtt, amelyeket szervezés hiányában egyedül nem tudnánk megvalósítani.
- Az animáció központi elemei:
 - ✓ a játék,
 - ✓ a közös élmény,
 - ✓ és a társas együttlét igénye.
- Ezek természetesen nemcsak a szakemberek által szervezett és lebonyolított animációs programokon valósulnak meg:
 - Beszélhetünk **hétköznapi keretek között megvalósuló, saját magunk által szervezett animációról** is → ilyenkor kevésbé használjuk a hivatalos animáció kifejezést. Jobban illik rá a **játék** megfogalmazás.

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- Amikor családi, vagy baráti összejöveteleket tervezünk főleg, **ha gyerekek állnak a középpontban** programunk része lesz valamilyen **közös játék**.
- Ha **gyerekzsúrt, születésnapot, vagy kerti mulatságot** szervezünk, ahol több gyerek van fellép a szervezett játék iránti igény. Manapság már léteznek ilyen alkalmakra igénybe vehető szolgáltatások (*bohóc, bűvész, arcfestés, ugrálóvár, stb.*), de készülhetnek a házigazdák számháborúval, csapatjátékkal, társasjátékkal a kisebbek szórakoztatására.

- Amikor a játékokat tervezzük figyelembe vesszük:
 - ✓ télen ↔ nyáron,
 - ✓ szabadban ↔ szobában,
 - ✓ milyen korosztály számára,
 - ✓ milyen alkalombólállítjuk össze a programot.

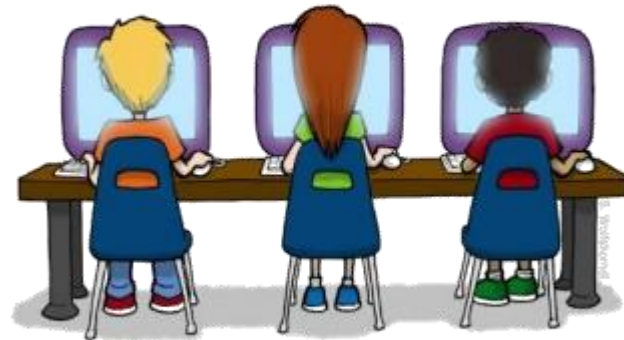
Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- Az ember *társas* és *társasági lény* → ennek egyik legkövetlenebb megvalósulása *a szabadidő alatti társas kapcsolatok alakulása*.
- A *társasági élet* a szabadidő eltöltés motívumainak egyike. A társas együttlét egyik módja a közös játék.
- Ez lehet sporthoz kapcsolódó, vagy szórakoztató játék.

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- A TV, video, számítógép világa napjainkban háttérbe szorította ezeket az *aktív játékos programokat*. Egyre ritkábbak a *kártya összejövetelek*, vagy *sakk partik*.
- A gyerekek és a fiatalok szívesen szerveznek „*számítógépezés*” köré maguknak csoportos programot. Ilyenkor egymást látogatva – esetleg internet kávézóban – számítógépes játékokat játszanak, vagy együtt szörföznek az interneten.

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- A kettősség jegyében ugyanakkor korábban kevésbé elterjedt játékok váltak divatossá. A hagyományos üdülőhelyi lengőtekét felváltotta a **bowling**, egyre-másra nyílnak a **billiárdszalonok**. Sörözőkben, strandokon változatlanul népszerű a **cso-cso**.

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

- Csakúgy, mint a „profi” animációnál az *otthoni vendégfogadás során előkerülő játékok is állhatnak a programszervezés középpontjában, vagy kiegészítők lehetnek.*
- Összefoglalva elmondhatjuk, hogy akár házon belüli **játékról**, akár szervezett programhoz kapcsolódó **animációról** van szó lehet *a szabadidő szervezés alappillére, vagy kiegészítő eleme.*

Az animáció fogalma: az animáció ösztönzés közös cselekvésre

Szervezési szempontok

➤ Korcsoportok:

- ✓ gyerekek/tinédzserek
- ✓ felnőttek
- ✓ idősek

➤ Animáció fajtái:

- ✓ Sportanimáció
- ✓ Játékanimáció
- ✓ Szórakoztatás

➤ Animáció területei:

- ✓ passzív pihenés
- ✓ mozgás, és sport
- ✓ társasági együttlét, szórakozás
- ✓ kalandok átélése
- ✓ tanulás, ismeretek szerzése, ismeretlen dolgok felfedezése

KULTÚRA ÉS SZABADIDŐ

Kulturális kínálat

- A fizikai rekreáció áttekintése után a **szellemi rekreáció** (kikapcsolódás, szórakozás) lehetőségeit mutatjuk be.

*Kulturális és társadalmi élet nyújtotta
szabadidős programlehetőségek*

Kultúra

- A ***kultúra*** az emberré válás része, az emberi lét szerves része. A kultúra szavunk jelentését latin gyökerekre vezethetjük vissza, valamiféle ***művelést, gondozást, ápolást, gondoskodást*** jelent.
- Cicero (i.e. 106-43) egyik művében már a ***lélek művelésével*** kapcsolatban használja. A „cultura” a XV. századtól az európai nyelvekben is megjelenik az ***elme kiműveléséhez*** tapadt jelentéssel. Egyrészt az antik művelés értelmet tovább szélesítve a *nevelés, művelődés* jelentéskörre, másrészt az egyéntől elvonatkoztatva társadalmi csoportokra, társadalomra vonatkoztatva értjük.
- A kultúra ***társadalmi jellegű fogalom***. Összefoglalva ***az emberiség által létrehozott szellemi és anyagi javak összessége***.

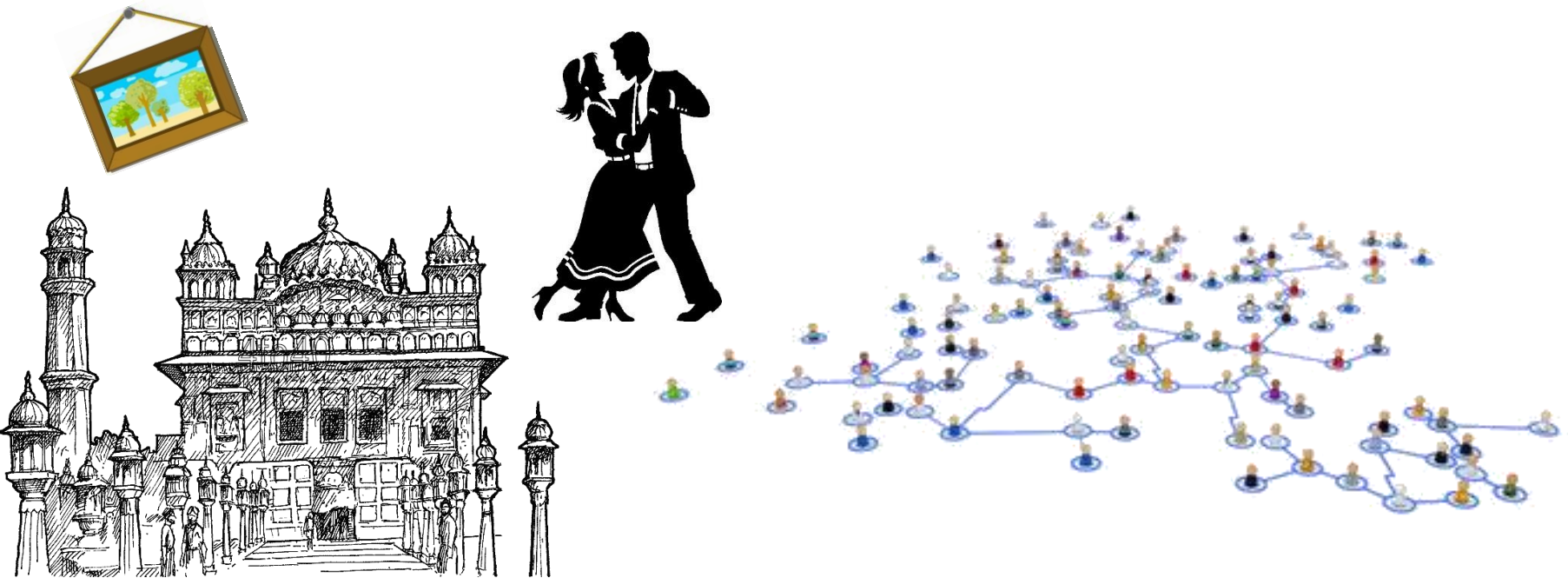
Kultúra

- A kultúra nem „luxuscikk”, ami jó, ha van, de nélküle is megvagyunk, hanem ***az emberi élet része.***
- A kultúrának, a kulturális aktivitásnak a társadalmi ember létmódjában fontos szerepe van.
- Elsőrendű funkciója, hogy ***az embereket összekösse.***

Kultúra szintjei

- ❑ Javak, képződmények
 - ❑ Értékek, ideológiák, vallások, normák, eszmék
- A kultúra korántsem csak *épületekből, műalkotásokból, zenéből, hagyományokból* és *ismeretekből* áll, hanem jelentős részben *értékekből, normákból, szabályokból, modellekből*.
- Minél bonyolultabb egy társadalom, annál összetettebbek az építőelemei.

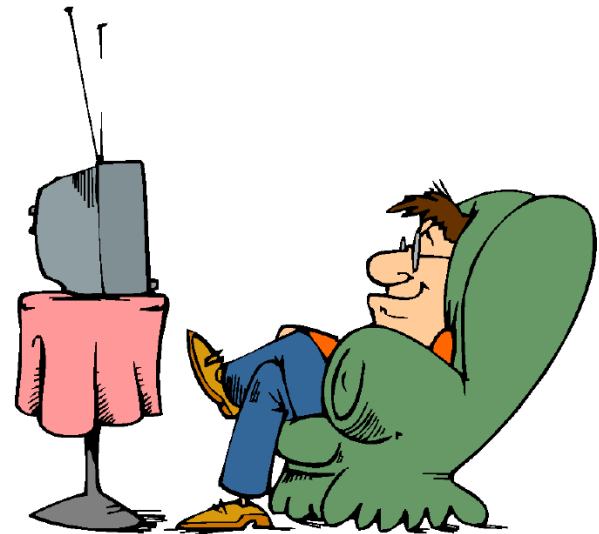
A kulturális fogyasztás

- *A fogyasztói társadalomban* → az emberek a *kultúra fogyasztóivá* is válnak.
- A kulturális javak fogyasztásának magyarországi vizsgálatakor az 1980-as években a társadalmat 4 szociokulturális csoportra osztva vizsgálták.

Passzív: semmilyen kulturális tevékenység iránt sem érdeklődik. Legfeljebb TV-t néznek.	35%
Kapaszkodó rekreációs típus: elfogadják a kultúrát, de nincsenek különösebb igényeik.	24%
Nyitott felhalmozó típus: igénylik a kultúrát, de nem az értékei szerint.	25%
Minőségi kultúrára nyitott. Tudatosan választó.	15%
Összesen, az egész lakosság	100%

A kulturális fogyasztás

- A 80-as évek óta eltelt több évtizedben a kultúra iránt érdeklődő réteg nagyjából nem változott.
- A baj az, hogy ez a **15% adja a kultúrára fogékony réteget**. Szinte csak *ők járnak színházba, hangversenyre*. Az alsó, és a középső rétegek aránya a társadalom kárára eltolódott.
- A **passzív típust** több réteg is képviseli, és ez a réteg növekedett az elmúlt időszakban. Az otthonülők, könyvet olvasók egy része régebben eljárt rendszeresen, de ma már ezt anyagi okokból nem teheti meg.

A kulturális fogyasztás

- A *fiatalok* viszonylag *rendszeresen járnak moziba, koncertre*, és valamelyest *nőtt az olvasási kedv, a továbbképzés, nyelvtanulás* szerepe.
- Azonban **jelentős kulturális különbségek** mutatkoznak rétegenként, korosztályonként és régióként.
- A sokoldalú információszerzési lehetőségek (média, internet) nem eredményezték a társadalom nagyobb érdeklődését a kultúra sokféle megjelenési formája, és terméke iránt.

A kulturális fogyasztás

- Az *egyéni és társadalmi értékrendszer kifejlesztésében* nagy szerepe van az *esztétikai termékeknek*, a *könyveknek*, a *mozinak*, a *színháznak*, a *festményeknek*, a *zenének*, és nem utolsósorban a *médiának*.
- A kulturális fogyasztás szempontjából kiemelkedő szerepe van a *gyermekkori szocializációnak*, a szülői család praxisának, értékeinek.
- Ezzel párhuzamosan a *kulturális javakra fordított összeg* és a *jövedelmi viszonyok* közötti összefüggés is kimutatható.

Szocializáció: az a folyamat, amely során az egyén megtanulja azokat a szociális és kulturális követelményeket, melynek eredményeképpen *társadalmának funkcionális tagjává válik*, illetve a társadalom oldaláról nézve a kultúra átadásra kerül, és az egyén *beilleszkedik valamilyen szervezetbe*, mint pl. iskola, munkahely. A szocializáció egy tanulási folyamat, mely során az egyén elsajátítja a társadalom normáit, szokásait, a társadalmi együttélés szabályait.

Verseny a szabadidő piacán

Külső – belső verseny

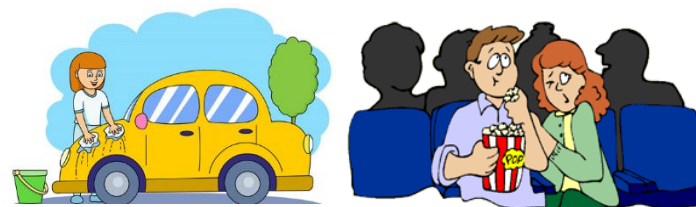
- A *piacgazdaság* jellegzetességeit a *szabadidő kínálatban* is felfedezhetjük.
- Csakúgy, mint a turizmus más területein itt is *élénk verseny* alakult ki. A versenyt többféleképpen is vizsgálhatjuk.
- A *mennyiségi kínálat* mellett a *minőség területén* is különbségekkel találkozhatunk.

Verseny a szabadidő piacán

Külső verseny

- A külső versenyt többféleképpen értelmezhetjük. Értelmezhetjük úgy, hogy a *munkára fordított idővel, az egyéb kötelezettségek ellátásával állítjuk szembe:*

- Fűvet nyírunk ↔ kirándulni megyünk.
- Lemossuk az autót ↔ moziba megyünk.

- Más megközelítésben pedig *a ráfordítható anyagi eszközök felhasználását elemezzük.*

- Autóra gyűjtünk (nem utazunk el hosszú hétvégére, félretesszük a „spórolt pénzünket”) ↔ elszórakozzuk.
- A szabadidő eltöltésekor ugyanabból a *szabad felhasználású jövedelemből* gazdálkodunk, mint amikor autót, egzotikus utazást, új háztartási gépet vásárolunk, életbiztosítást kötünk, vagy bankbetétet nyitunk.

Verseny a szabadidő piacán

Belső verseny

- Belső versenyen a szabadidő piacán megjelenő időtöltések közötti választást értjük. *(kirándulni megyünk vagy kiállításra; moziba megyünk vagy vendégeket hívunk, stb.)*
- Említsük meg a versenyt, és a befolyásolást abban az értelemben is, amikor a **passzív pihenés** – nem csinálunk semmit, TV-t nézünk – és az **aktív pihenés** akár „elmenős program” – étterem, söröző, mozi, baráti látogatás – akár aktív szabadidőtöltés – kirándulás, tenisz, uszoda – között választunk.

Verseny a szabadidő piacán

Reklám

- A reklám szükségességére is fel kell hívni a figyelmet.
- Könnyen beláthatjuk, hogy mind a külső verseny (*ha a versenytársak reklámoznak, és mi nem, akkor hátrányba kerülünk*), mind a belső verseny rákényszerít erre.
- A **növekvő kínálat** maga után vonja az **intenzívebb reklám szükségességét** is a szabadidő piacán.

Üdülővendég

Az idegenforgalmi animáció célcsoportja: az üdülővendég

A vendégek motivációi

- A **vendég motivációján** azt a szándékot értjük, amely *arra készíti őt, hogy a turizmus valamilyen formájában részt vegyen.*
- **Pszichológiai meghatározás:** a motiváció az egyén olyan **belső tudati állapota**, amely arra készíti, hogy **valamilyen módon viselkedjék.**
- **Vezetéstudományi szakirodalomban:**
a motiválás vezetési tevékenységet jelent, amelynek során a vezető másokat olyan cselekvésre készítet, amik a szervezeti szinten elvárt eredményekre vezetnek. Mondhatjuk azt, hogy a vezető motiválja munkatársait.

A vendégek motivációi

- **Motivációelméletek** → megkísérli megmagyarázni azt, hogy:
miért viselkednek az emberek úgy, ahogyan azt éppen teszik?
- A magyarázatok azokra a viselkedéseket kiváltó okokra, vagy folyamatra koncentrálnak, amelynek *eredményeképpen az adott viselkedés bekövetkezik.*
- Ha az **animációt személyre szabottan** akarjuk végezni, úgy nemcsak a szakmát kell tudni magas szinten, hanem ismerni kell az üdülő vendégek szükségleteit és elvárásait, amelyek lehetnek **rejtettek** (latensek) és **kifejezettek** (manifesztek).
- Beszélhetünk **gyengén kifejezett igényekről**, amelyek nem ismerhetők fel azonnal. Ennek oka lehet az, hogy a vendégnek egyszerűen *hiányoznak a szükséges információi és ismeretei ahhoz, hogy szükségleteit megfogalmazza és kielégítse* → azaz, nem tudja, hogyan kezdhetne hozzá, hiányozik a gyakorlata a szabadság idejének aktív eltöltéséhez és a szükséges viselkedési módok, nincs ebben előzetes tapasztalata.

A vendégek motivációi

- A nyaralás alatti „**aktivitást**” tanulni kell: az animáció bizonyos mértékben a „szabadidő eltöltés iskolája”.
- Az animációnak a legfőbb célja, hogy a vendég **ismerje meg és önszervezően művelje az aktív szabadidő eltöltés módozatait** a szabadság ideje alatt és a mindennapokban egyaránt.

A turizmus szakirodalmában közismert szükséglet rendszer

Szükséglet	Motívum	Referenciák a turisztikai szakirodalomból
Fiziológiai	Kikapcsolódás	Menekülés, napfény keresése, feszültségek levezetése, fizikai, szellemi kikapcsolódás
Biztonság	Biztonság	Egészség, rekreáció, megelőzés
Közösséghez tartozás	Szeretet	Család, társaság, személyi kapcsolatok stb.
Megbecsülés	Státus elérése	Társadalmi elismertség, tekintély, személyes fejlődés stb.
Önmegvalósítás	Saját képességünk megismerése	Belső vágyak kielégítése, Önértékelés, önfelfedezés
Tudni és megérteni	Ismeretszerzés	Csodavárás, érdeklődés új témák iránt
Esztétikai	Szépség értékelése	Környezet, tájkép

Forrás: Mill-Morrison: *The Tourism System*, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J., 1985 (7.o.);
Lengyel Márton: *A Turizmus általános elmélete* 1992. (47.o.)

A vendég aktivitási szintje, mint kiindulási alap

➤ A turista viselkedését az **utazási döntés** meghozatalakor a **motiváción kívül más tényezők** is befolyásolják:

- **Külső tényező:**

- jövedelmének nagysága,
- foglalkozása,
- az őt körülvevő *társadalmi-kulturális - politikai* környezet.

- **Belső tényező:**

- a vendég személyisége,
- attitűdjei,
- a lakóhelyen, a családban megszokott és elvárt életmódminták,
- szokások,
- a kialakult napi életvitele,
- értékrendszere, stb.

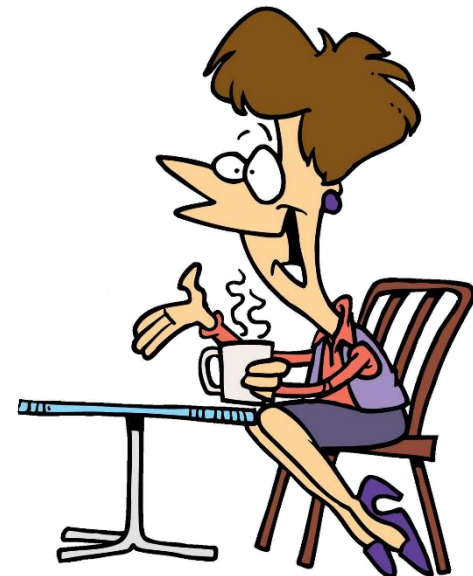
A vendég aktivitási szintje, mint kiindulási alap

- Az „aktivitás” és „aktivitás szint” leírható mint **éberségi fok**, a **figyelmesség foka**, az **izgatottság foka**.
- A személyiség aktivációs szintjétől függően azonos mértékű külső ingerek **különböző szintű hatásokat idézhetnek elő** → ami az egyik embernél még kevés a figyelem felkeltéséhez, vagy a fokozott izgalom kialakításához, a másikinál már magas érdeklődést és izgatottság vált ki.
- Annak érdekében, hogy megtaláljuk az emberek személyiségének megfelelő **„animációs motiválási dózist”**, tulajdonképpen minden egyes embernél diagnosztizálni kellene személyisége aktivációs szintjét. Természetesen ez lehetetlen, de **az animátornak törekedni kell az egyéni különbségek megismerésére és figyelembe vételére.**

A vendég aktivitási szintje, mint kiindulási alap

- Számolni kell azzal, hogy létezik egy egészséges önszabályozás, amely azt jelenti, hogy *a vendégek csak olyan és annyi animációs ajánlatot tudnak befogadni, amely számukra kellemes és hasznos.*
- Az animációnak az adott személyiséget olyannak kell elfogadni, amilyen. Az *animáció semmiféle pszichoterápiás hatás nem célozhat, vagy okozhat.*

A vendég aktivitási szintje, mint kiindulási alap

Mindennapok	A szabadság ideje
• kényszerek, normák	✓ azt tenni, amit az ember akar
• hajsza, sietség	✓ nyugalom
• szoros időbeosztás alapján élni	✓ szabad időbeosztás
• erőfeszítések	✓ lustálkodás, lazítás
• feszültség, stressz	✓ kikapcsolódás, elernyedés
• kötelezettség, komolyság	✓ kedvtelés, jókedv
• civilizáció, technika	✓ elevenség, természetközelség
• mesterkélttség	✓ spontaneitás
• szokások, ismétlődő napi rutin	✓ új benyomások, „valami más”
• nagyváros	✓ vidék, falu
• szürke betonrengeteg	✓ a természet közelségének átélése
• szennyezett városi környezet	✓ friss levegő

A vendégek típusai

- A turizmus animációnak adott helyen és időben - a vendégek összetételétől függően - számos elvárásnak kell megfelelni. Ennek szemléltetésére álljon itt német marketing szakembereknek a **vendégekről – üdülési stílusuk alapján – készített tipizálása:**

Pihenni vágyók: többnyire idősebb korú házaspárok, akik óvatosak, a rendet és a stabilitást keresik.

Klasszikus kultur-üdülők: közép- és időskorúak, családostok, magas jövedelemmel rendelkező vezető beosztású alkalmazottak, vállalkozók.

Igényes kultur-üdülők: fiatal, vagy középkorú vezető pozícióban lévő, karrierközpontú értelmiségi város-lakók.

A vendégek típusai

- A **turizmus animációnak adott helyen és időben** - a vendégek összetételétől függően - **számos elvárásnak kell megfelelni**. Ennek szemléltetésére álljon itt német marketing szakembereknek a **vendégekről – üdülési stílusuk alapján – készített tipizálása:**

Élvezet-üdülők: általában független, fiatal városlakók, közepes jövedelemmel.

Fiatal család: 22-45 éves kor közötti átlagjövedelmű, gyerekekkel együtt üdülő házaspárok.

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

Az akadékoskodó ember

- Az akadékoskodónak az a hobbija, hogy mindenütt **csalásra gyanakodik és becsapottnak érzi magát.**
- Ő a **kedvetlen**, „a kákán is csomót kereső” vendég típusa. **Keresi a hibát és a szolgáltatás gyenge láncszemét, örül, ha megtalálja és azonnal reklamál, számon kér, panaszt emel.**
- **Rossz hangulatát** a személyzetten, így a hozzá legközelebb lévő animátorokon tölti ki. *Elvárja, hogy foglalkozzanak vele, ugyanakkor animációs programon nem kíván részt venni.*
- Tulajdonképpen csak **arra vár, hogy az animátor vitába szálljon vele**, hogy még egyszer kinyilváníthassa helytelenítő véleményét és érdektelenségét.
- Bölcs mondásait gyakorta ismétli, pl.: *„A többi üdülőklubban minden másképpen volt, sokkal jobb szolgáltatást nyújtottak.”*

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

TANÁCS

- Maradj tartózkodó és hűvös, **kerüld a vitát** és a beszélgetéseket udvariasan egy mondattal zárd le pl.: „Nagyon jól megértem Önt!”
- Erre a vendégtípusra különös figyelmet kell fordítani! Ha az animátor „átlépi” az akadékoskodót, és **nem fordít figyelmet rá, az megpróbál „csapdát állítani”**.
- Megkeresi a csoportban a többi, hozzá hasonlóan gondolkodó vendéget, s azokat felhecceli. Ezért **az animátor tartsa az akadékoskodóval a kapcsolatot, pl. rendszeresen üljön le az asztalához.**
- Szerencsére az akadékoskodók **kevesen vannak**, mert az emberek – így az akadékoskodók is – a szabadság idején feloldódnak, s igyekeznek jól érezni magukat.

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

A tudálékos, aki mindent jobban tud

- Rendszerint a magasan képzettek köréből kerülnek ki a „**nagy tudású és jól értesült**” kliensek, akik mindent mindenkinél - így az animátornál is - jobban tudnak, és ennek kapcsán úgy vélik, hogy **a társaság középpontjában kell lenniük**.
- Mindenütt ott vannak és minden alkalomhoz van egy elmesélendő történetük.

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

TANÁCS

- Légy hálás neki és **használd ki „showman” viselkedését!**
- Pl. bízd meg, hogy ő legyen a következő **kvíz játék vezetője**, és ott tegye fel „okos kérdéseit”.
- Csodáljuk vagy egyszerűen csak hallgassuk végig történeteit. Ha nem zavarja a többieket, **hagyjuk beszélni**, vélhetően nem fogja észrevenni, ha ebben az időben egyszerűen **kikapcsolódsz és nem igazán figyelsz rá.**
- Ne felejtünk el időnként közhelyekkel reagálni! Pl. „**Csodálatos, valóban?**” „**Szuper!**”

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

A gátlásos, a szorongó

- Bizonyára mindenki találkozott már ennek a típusnak a képviselőjével.
- Pl. a medence bárjánál **bátortalanul és magányosan ül és nem mer senkire sem nézni.** Nagyon távolságtartó, **ha megszólítják elpirul, zavartan motyog, esetleg dadog.**
- Az étteremben **tartózkodóan és határozatlanul viselkedik, fél, hogy nem látják szívesen, ezért üres asztalt keres.**
- Persze **titokban reméli, hogy befogadják,** hiszen többnyire ezért választanak szervezett üdülést.
- Ha **kedvesen, türelmesen beszédbe elegyedünk vele, először megijed,** de végül is **megbarátkozik és örül annak, hogy rá is figyelnek.**

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

TANÁCS

- Óvatosan cserkészd be!
- Pl. először **hívd meg egy italra, ismerd meg az erősségeit**. Várd meg, amíg feloldódik!
- Hívd meg a *szinglik találkozójára*, vezesd be őt a társaságba. Szervezz olyan programot, ahol *erősségeit megmutathatja* (pl. sakkverseny), **megnő az önbizalma** és a sikerért örökké hálás lesz neked.
- Kellemes vendég, aki már egy mosolyodtól is elégedett.

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

A kíváncsi

- A legveszélyesebb vendég típus. Barátkozó ember, aki **mindig nyitott és túlságosan is érdeklődő, nincs számára tabu téma.**
- **Mindent akar tudni**, és megpróbál minden háttér információt megszerezni. Érdeklődik a szállodai személyzet és az animátorok **magánéletéről**, tudni szeretne a cég belső ügyeiről és hogy **a jelenlévők kivel, mikor, mit, miért és hogyan csinálnak.**
- Ügyes fordulatokkal, pl.:
 - „amúgy is mesélték már nekem, hogy...”,
 - „Tudom, hogy nem beszélhet róla, de azt hallottam, hogy ...”

megpróbálja az animátorokat kikérdezni, hogy aztán az **új információkat** a *következő pillanatban továbbadja.*

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

TANÁCS

- Légy óvatos!
- Talán **újságíró**, és egy képes újságnak riportjához gyűjt anyagot, vagy az üdülőfalu **vezetése megbízásából téged tesztelnek**, hogy betartod-e a titoktartási előírásokat!
- Valószínűleg azonban csak egy ártatlan nyaraló, aki szeretne mindent tudni. **Légy visszafogott, és személyes, illetve a céget érintő dolgokról soha ne beszélj!** Beszélj arról, hogy **milyen gazdag attrakciók és élmények várnak a vendégekre** és milyen kellemes a vendégkör.

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

A hízelgő

- Ennek a vendégtípusnak fő vágya, hogy az **animátor csapathoz tartozzon és mindenbe beleszóljon**. Reggeltől estig csodálja az animátorok munkáját és toleranciáját.
- **Több, mint barátságos** magatartással eléri, hogy mindenütt az animátorok sarkában legyen. Megjegyzései hízelgők, bizalmaskodóak, például: „*Ilyen kvalitásokkal hogyan pazarolhatjuk el az időnket egy klubban, szállodában, apartmanban...? Még vannak bizonyára másféle kvalitásaink is!*”
- A hízelgő legtöbbször a **középkorú korosztályhoz tartozik**. a legszívesebben szeretne rögtön elvenni feleségül, ha nem lenne már felesége. A kíváncsi, a legtöbbször középkorú vendéget, a kíváncsihoz hasonlóan, **érdeklik a háttér információk, de rendszerint nem fecsegők**.

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

A hízelgő

- Tipikus jellemzője, hogy már az érkezés napján már megveszi az *animációs egyenruha színének megfelelő pólót* a klub butikjában, hogy azt *büszkén hordja*.
- Az **animációs programok állandó tagja**, a kelleténél több időt tölt ott, hogy a többi vendégnek bebizonyítsa, hogy az animátorok előtt jár egy lépéssel.
- Mivel *mindig számíthatunk rá, hasznos is lehet az animáció szempontjából*.

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

TANÁCS

- **Ártalmatlan**, de állandó nyüzsgő jelenlétük idegesítő és **fárasztó lehet**.
- Próbáljuk meg a **többi vendéget is bevonni a hízeltővel folytatott beszélgetésbe**, aztán rövid idő után észrevétlenül **vonuljunk vissza**.
- *Használjuk ki aktivitásukat*, ha bizalmaskodása túllépi a megengedhető határt, udvariasan utasítsuk rendre!

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

A vájkáló

- Rendszerint **kortárunk, aki azt gondolja, hogy ellenállhatatlan**, attraktív és szuper szexi, miközben esetleg **túlsúlyos, ápolatlan**.
- A vájkáló *mindenáron intim kapcsolatot kíván teremteni*, értesülni az animátor team belső ügyeiről.
- Pl. titokban **egy cédulát nyújt át, amelyen a szobaszáma van**, vagy a vacsoránál **a szobakulcsával int felénk**.
- Valószínűleg nem hagy ki egyetlen alkalmat sem, hogy **kikezdjen velünk**, vagy **valamelyik nyomdafestéket nem tűrő viccét elmesélje**, esetleg zaklasson.

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

A vájkáló

- Számára csak **egy valami fontos**: valakivel, valamilyen módon **intim kapcsolatot teremteni**, mindegy, hogy hogyan!
- Valószínűleg azokhoz tartozik, nem akarják megérteni, hogy **az animációs szolgáltatás csak a sport, a játék és a szórakoztatás területére terjed ki és nincs köze máshoz.**

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

TANÁCS

- Udvariasan szereld le!
- Ha ez nem elég, erőteljesen utasítsd rendre.
- Írasd fel öt feltűnés nélkül a következő nagy „**magányos szívek**” eseményre. Legvégső esetben ***jelenteni kell az intézmény főnökének.***

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

Az ideális vendég – az animátor segítője

- Számunkra a legkedvesebb típus az a **szimpatikus** üdülővendég, aki **mindig jó hangulatban van, vidám és közvetlen.**
- Hihetetlenül **örül**, hogy végre szabadságon van, amit egy szép üdülőklubban tölthet el, érdekes emberek társaságában.
- Minden napot és minden egyes animációs programot élvez, **dicséri** a kreativitásunkat és örül a sikeres színpadi show-nak.
- Szívesen van jelen minden tevékenységnél, **mindennel elégedett.** Bizonyára hamarosan ismét nálunk tölti a szabadságát, mivel neki annyira tetszett minden.

Vendégtípusok

(A német animáció vendégtípusai)

TANÁCS

- Ez a vendégtípus *közvetíti a jó hangulatot a vendégek között*, kiegyensúlyozott és ezért általában elégedett.
- Ő valójában az animátor csapat legfőbb segítője. Ha fáradt, vagy kicsit kedvetlen vagy, keresd meg, mert *neki mindig van egy jó szava*.
- **Sajnos az ilyen vendég elég ritka.**

A vendégek típusai – az animátor feladata

- A legtöbb vendég **vegyes típus**, ami azt jelenti, hogy a tulajdonságai a különféle vendégtípusok tulajdonságaiból erednek (*a tudálékos, az akadékoskodó, a barát, stb.*).
- Fontos az, hogy *a csoportban mindenkit azonosan kezeljünk*, azaz, hogy *senki se érezze magát elhanyagoltnak, vagy hátrányosan megkülönböztetettnek*.
- A szolgáltatónak, így az animátornak is **türelmesnek kell lenni**, és nagyon gyorsan **igazodni kell a különböző személyiségű emberhez**, hogy elfogadtassa magát.
- A vendég elégedettsége nagymértékben függ *a szolgáltatások színvonalától, attól, ahogyan a vendéggel foglalkozunk*.
- A mondás itt is aranyszabály: az üdülő a királyság „**a vendég a király**”!

A vendégek típusai – az animátor feladata

- Legyen tehát az **animátor**:
 - ✓ szívélyes és jókedvre derítő,
 - ✓ biztosítsa mindenkinek, hogy megtalálja helyét az üdülők alkalmi közösségében,
 - ✓ ösztönözzön és bátorítson aktivitásra.
- Ha pedig **a vendégek mindenképpen passzívan kívánnak pihenni** és távol maradnak az animációs programoktól ezt **mosolyogva kell tudomásul vennie**.

Az idegenforgalmi animáció felosztásai

- **Az animáció központi elemei:** a játék, az élmény (szerzés) és a társas együttlét igénye.
- **Az animáció területei:**
 - ✓ aktív pihenés: mozgás, sport, játék
 - ✓ társasági együttlét, társaságkedvelés
 - ✓ tanulás (képzés), a felfedezés és az átélés
 - ✓ szórakozás
 - ✓ élmények szerzése, extrém élmények szerzése: kalandok
 - ✓ passzív pihenés: nyugalom
- Mindig a **vendég szükségleteiből** induljunk ki!

STRANDANIMÁCIÓ

- ✓ vizikerékpár, kajak, kenu
- ✓ vitorlázás,
- ✓ szörfözés,
- ✓ vizesi,
- ✓ úszás és búvárokztatás,
- ✓ strandröplabda, strandpóló

SPORTANIMÁCIÓ

- ✓ **Labdasportok:** **tenisz**, röplabda, strandröplabda, víziröplabda, foci, kézilabda, kosárlabda, **golf**, bowling, squash
- ✓ **Technikai sportok:** **go kart**, motorozás, **jet ski**, kerékpár, mountain bike
- ✓ **Vizisportok:** **Úszás**, vitorlázás, szörfözés, kajak, kenu, búvárkodás
- ✓ **Extrém sportok:** rafting, falmászás, **hőlégballon**, sárkányrepülés
- ✓ **Egyéb:** **természetjárás**, halászat, vadászat, barlangászás, lovaglás

JÁTÉKANIMÁCIÓ ÉS SZÓRAKOZTATÁS

- ✓ kulturális bemutatók, **folklór programok**
- ✓ kirándulások szervezése, **idegenvezetés**
- ✓ szórakoztató programok: **disco**, techno-stage, show műsorok, karaoke, tánc tanítás szervezése, bonyolítása
- ✓ kreatív kézműves műhelyek szervezése, vezetése
- ✓ **gasztronómiai bemutatók**, főzőtanfolyamok, borszakértői tanfolyamok
- ✓ környezetvédelmi programok
- ✓ vetített képes ismeretterjesztő előadások, videovetítések
- ✓ rövid nyelvtanfolyamok
- ✓ coffee games és kvízzjátékok (könnyű irodalmi, zenei, általános műveltségi vetélkedők, kártya és könnyű sportjátékok)

REKREÁCIÓS TECHNIKÁK ÉS MOZGÁSSOROK

- ✓ Jóga
- ✓ Thai Chi
- ✓ küzdősportok
- ✓ stressz menedzsment
- ✓ relaxáció
- ✓ holistic fitness
- ✓ aerobik és stretching

ANIMÁCIÓ KOROSZTÁLYOK SZERINT

- gyermek animáció
- 0-4 éves korig
- 4-10 éves korig
- 10-16 éves korig
- felnőttek
- idősek

AZ ANIMÁCIÓ SZÍNTEREI NAPSZAK SZERINT

Nappal alkalmazott animációs formák

- strand és sportanimáció: vizi- és szárazföldi sportok
- rekreációs programok
- játékanimáció - kvízzjátékok

Este alkalmazott animációs formák:

- show műsorok
- disco és egyéb táncos programok
- színházi előadások
- folklór bemutatók
- koncertek
- étel és borkóstolók

TURIZMUSANIMÁCIÓ

- Annak érdekében, hogy el tudjuk helyezni a turizmusanimáció szolgáltatásait tekintsük át vázlatosan **az üdülőfaluk és üdülőklubok által nyújtott szolgáltatások színtereit.**
 - ❖ természetadta szépség és az idegenforgalmi elhelyezés (*szálloda, kemping*)
 - ❖ strandok, vizparti és termálszolgáltatások (*fürdők, szauna, massage, jacuzzi*)
 - ❖ vízi és szárazföldi sportcentrumok,
 - ❖ kulináris élvezetek (*egész napos svédasztalos étkeztetés és italkínálat*)
 - ❖ szórakoztató egységek,
 - ❖ üzletek,
 - ❖ piacok,
 - ❖ színházi amfiteátrumok, könyvtárak, tv szobák
 - ❖ játéktér
 - ❖ fitness and beauty szalonok

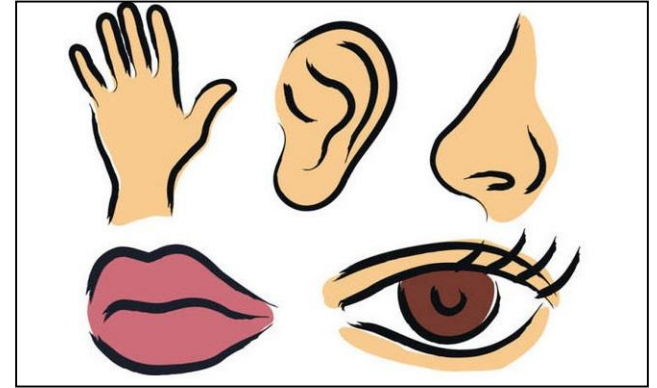
TURIZMUSANIMÁCIÓ

- **Az animáció központi elemei:** a játék, az élmény (szerzés) és a társas együttlét igénye.
- **Az animáció területei:**
 - ✓ passzív pihenés
 - ✓ mozgás, és sport
 - ✓ társasági együttlét, szórakozás
 - ✓ kalandok átélése
 - ✓ tanulás, ismeretek szerzése,
ismeretlen dolgok felfedezése

ANIMÁCIÓ

- Az animáció ösztönző hatása **valamennyi érzékszervet** megcélozza.

- A **látáson keresztül** hatnak a reklámanyagok, plakátok, írásbeli tájékoztatók. Pl. a tengeri hullámok között vidáman lubickoló, önfeledt emberek képe arra csábít, hogy mi is tegyük ugyanazt, vagy télen a fehér csillogó „hó porcukorral” beszórt fák látványa a sílift üléséből nézve.

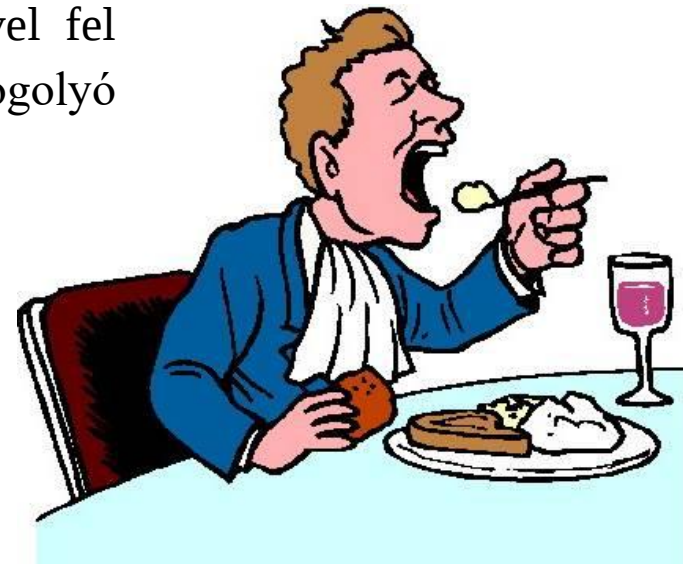
- A **halláson keresztül** hatnak a kommunikáció szóbeli formái: a közvetlen beszélgetés, hangszórón küldött üzenetek, felhívások, a bárból hallatszó zene, a sportjátékok szurkolóinak kiáltásai stb.

ANIMÁCIÓ

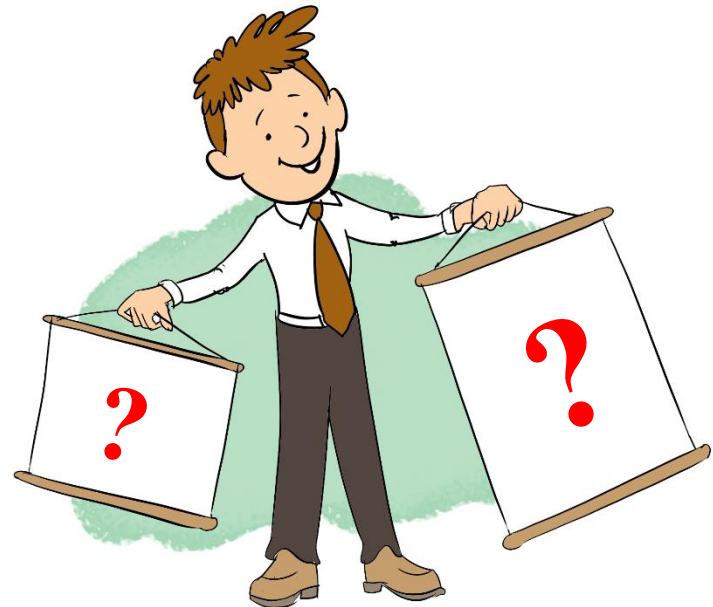

- A **szagláson keresztül** mindenkit elér a tengervíz sós illata, amitől a vendég kedvet kap a tengerparti sétához, vagy a helyi konyha speciális fűszereinek illatai betérésre és kóstolásra csábítanak.
- Az **ízlelésen keresztül** ható ízek fontos kísérői az adott desztinációnak, így a gasztronómia egyik fontos területe nemcsak általában az idegenforgalomnak, hanem magának az animációs tevékenységnek is.
- A **tapintóérzéken keresztül** hat nyáron a tengerparti forró homok érzete talpunkon, vagy a napsütés semmivel fel nem cserélhető élménye, vagy télen a csikorgó hógolyó hideg keménysége.

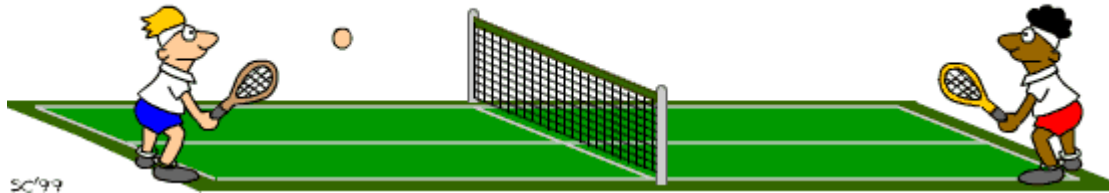
előzetes ANIMÁCIÓ – ÖSZTÖNZÉS

- Az **animációs ösztönzők kiválasztásakor** az adott helyzetből, szituációból kell kiindulni, figyelembe véve a **rendelkezésre álló tárgyi és kommunikációs eszközöket**. (pl. érdeklődést válthatnak ki az üdülőkpark fajátékai, egy figyelemfelkeltő plakát, vagy a szép természeti környezet.)
- A természeti, építészeti és belsőépítészeti környezet tudatos megválasztásával és alakításával az animáció hatását tudatosan lehet befolyásolni.
 - Hogyan készítünk el egy plakátot és hová rakjuk ki?
 - Hol helyezik el a minigolf pályát vagy a tenispályát, hogy azoknak már a látványa is animációs hatásokat váltson ki?

előzetes ANIMÁCIÓ – TÁJÉKOZTATÁS

- **Az animáció feltételei:** a tájékoztatás, a tárgyi (*helyzet-, környezet, berendezés-*) és a személyi feltételek különböző hatásúan lehetnek.
- Az üdülőcentrum környezetéről, berendezéséről, szolgáltatásairól adott *előzetes tájékoztatás* nagyon fontos része az animációs munkának.
 - Például: az a vendég, aki egy délvidéki üdülés mellett dönt, és **előre tudja**, hogy az üdülőhelyen biztosan talál majd sportpályákat és eszközöket (mini golfpálya, vízisí, játszótér, lovaglási és vitorlázási lehetőség, stb.), az üdülés megelőző hónapok készülődése során **erős motivációt él át a majdani animáció kapcsán**, esetleg fizikailag felkészíti magát ezek igénybevételére.

előzetes ANIMÁCIÓ – TÁJÉKOZTATÁS

- *Tovább fokozhatja az előzetes animációt a **prospektusok**, vagy a **honlapok** nézegetése, esetleges elektronikus levélváltás az animációs szolgáltatások részleteiről.*
- *A jó animációs ajánlatok tükörképei az üdülőhely **potenciális vendégköre** társadalmi helyzetének. (Ne kínáljunk méregdrága túlélő túrát, vagy bűvároktatást kisjövedelmű, kisgyermekes, alsó középosztálybeli családok, vagy idősök számára). Valamennyi különböző társadalmi helyzetű, szocio-kulturális háttérű vendégkör megfogalmazza sajátos üdülési igényét, amelyet szeretne kielégíteni.*
- *A **vendégek társas és egyéni igényeinek felismerése** az animációs programjavaslat alapja.*

KÖSZÖNÖM SZÉPEN
A FIGYELMET!

NYÍREGYHÁZI
EGYETEM